

Spis treści

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie całkowicie zdalne – 148. sesja plenarna KR-u, 26.1.2022–27.1.2022

2022/C 270/01	Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie wkładu władz lokalnych i regionalnych w Konferencję w sprawie przyszłości Europy	1
---------------	--	---

OPINIE

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie całkowicie zdalne – 148. sesja plenarna KR-u, 26.1.2022–27.1.2022

2022/C 270/02	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027	8
2022/C 270/03	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wkład władz lokalnych i regionalnych w szybsze wdrażanie inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających	13
2022/C 270/04	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE . . .	18
2022/C 270/05	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Równość płci a zmiana klimatu: w kierunku uwzględniania aspektu płci w Europejskim Zielonym Ładzie	25

2022/C 270/06	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby	31
---------------	---	----

III Akty przygotowawcze

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie całkowicie zdalne – 148. sesja plenarna KR-u, 26.1.2022–27.1.2022

2022/C 270/07	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku bezemisyjnego transportu drogowego: rozwój infrastruktury paliw alternatywnych i wzmocnienie norm emisji CO ₂	38
---------------	--	----

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE CAŁKOWICIE ZDALNE – 148. SESJA PLENARNA KR-U, 26.1.2022–27.1.2022

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie wkładu władz lokalnych i regionalnych w Konferencję w sprawie przyszłości Europy

(2022/C 270/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

Uwzględniając:

- rezolucję w sprawie priorytetów Europejskiego Komitetu Regionów na lata 2020–2025 ⁽¹⁾,
- rezolucje Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie Konferencji w sprawie przyszłości Europy z 12 lutego 2020 r. ⁽²⁾ i z 7 maja 2021 r. ⁽³⁾,
- rezolucję Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie programu prac Komisji Europejskiej na 2022 r. z 2 grudnia 2021 r. ⁽⁴⁾,
- sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. demokracji europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- a. UE składa się z 27 państw członkowskich, 280 regionów i prawie 90 000 gmin, więc zasada zjednoczenia w różnorodności musi być filarem funkcjonowania UE.
- b. Obywatele oraz ich przedstawicielki i przedstawiciele regionalni i lokalni biorący udział w Konferencji w sprawie przyszłości Europy oczekują wymiernych wyników, które poprawią funkcjonowanie instytucji unijnych i doprowadzą do zreformowanego zarządzania UE skoncentrowanego na bliskości i uczestnictwie, z myślą o zwiększeniu zaufania obywateli do Unii oraz jej legitymacji demokratycznej.
- c. Udział silnej delegacji regionalnych i lokalnych przedstawicieli politycznych w sesji plenarnej konferencji pomógł zorientować debaty na obawy obywateli w celu nadania wymiaru terytorialnego przyszłym wynikom konferencji.
- d. Kluczowe propozycje zgłoszone przez delegatki i delegatów lokalnych i regionalnych na konferencję uzyskały ogólną aprobatę podczas sesji plenarnej konferencji, w grupach roboczych, grupach politycznych i w ramach wielojęzycznej platformy cyfrowej.

Demokracja europejska

1. Jest zdania, że demokracja stanowi podstawową wartość UE opartą na praworządności i wyrażającą się w zaufaniu obywateli do wyborów europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych. Sądzi, że demokracje na poziomie europejskim, krajowym, lokalnym i regionalnym, oparte na parlamentach i rządach regionalnych, radach i burmistrzach legitymizowanych w drodze wyborów, w pełni się uzupełniają i wzajemnie wzmocniają oraz że należy szanować demokrację jako uniwersalną wartość w całej Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 324 z 1.10.2020, s. 8.

⁽²⁾ Dz.U. C 141 z 29.4.2020, s. 5.

⁽³⁾ Dz.U. C 300 z 27.7.2021, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 97 z 28.2.2022, s. 1.

2. Uważa, że aby zareagować na coraz powszechniejszy apel obywateli o rozwiązanie problemu deficytu demokratycznego, UE musi promować model „domu demokracji europejskiej” oparty na trójwymiarowej legitymacji – europejskiej, krajowej oraz regionalnej i lokalnej – odpowiadającej głosom oddanym przez obywateli na każdym szczeblu. Szczególna rola przypada przy tym parlamentom regionalnym posiadającym uprawnienia ustawodawcze jako pośrednikom między obywatelkami i obywatelami a poziomem ponadnarodowym.
3. Jest przekonany, że reprezentatywna i uczestnicząca demokracja europejska powinna funkcjonować w sposób komplementarny, aby obywatele czuli korzyści w miejscach, w których mieszkają.
4. Stwierdza, że demokracja opiera się na uczestnictwie wszystkich obywateli i obywateli i że legitymacja w Europie wpływa zwłaszcza z rzeczywistej pomocniczości. Dlatego uważa, że Europa obywateli i obywateli ma przed sobą dobre perspektywy na przyszłość. Szczególnie istotne jest przy tym czynne zaangażowanie przedstawicieli lokalnych i regionalnych na poziomie europejskim.
5. Podkreśla potrzebę większego udziału i zaangażowania obywateli w politykę UE poprzez silniejszą reprezentację wyborczą na wszystkich szczeblach sprawowania rządów i uważa, że przyczyni się to do europeizacji przestrzeni publicznej. Wzywa Parlament Europejski, Komisję i Radę do wzmocnienia demokracji przedstawicielskiej poprzez zwiększenie środków finansowych dostępnych dla partii politycznych, grup i fundacji obecnych na szczeblu UE, w tym tych reprezentujących szczebel krajowy, regionalny i lokalny.
6. Sądzi, że istnieje możliwość sprawniejszego wykorzystania istniejących ram traktatowych dzięki lepszej synergii między różnymi szczeblami sprawowania rządów. Niemniej nie należy wykluczać zmian w Traktatach, jeżeli będą one należycie uzasadnione.
7. Wzywa do wykorzystania doświadczeń konferencji w celu rozwijania stałego i ukierunkowanego na konkretny obszar dialogu z obywatelami jako mechanizmu partycypacyjnego, który lepiej łączyłby UE z realiami na szczeblu lokalnym, okręgowym (czy powiatowym), regionalnym i krajowym. Uważa, że ten stały dialog z obywatelami dowiódłby swojej wartości dodanej w kontekście wyborów europejskich, krajowych, regionalnych, okręgowych i lokalnych. W tym kontekście godnym uwagi przykładem jest działalność ośrodków należących do sieci Europe Direct Komisji Europejskiej i ich struktur organizacyjnych, które są siłą napędową rozpowszechniania wartości europejskich i debaty na temat projektu europejskiego. Podobnie władze lokalne i regionalne powinny promować stałe fora europejskiego dialogu i debaty z różnymi podmiotami w swoim regionie, aby przybliżyć projekt europejski obywatelom.
8. Domaga się instytucjonalizacji nowych form uczestnictwa obywatelskiego na poziomie Unii Europejskiej poprzez poświęcone konkretnym tematom dialogi obywatelskie z losowo wybranymi obywatelkami i obywatelami.
9. Podkreśla, że regiony, okręgi i miasta UE dysponują konkretną wiedzą fachową związaną z uczestnictwem obywateli, i przypomina, że zorganizowały większość z prawie 5 000 dialogów obywatelskich i wydarzeń w kontekście konferencji. Ponownie wyraża gotowość do dalszego organizowania dialogów lokalnych mających na celu zmniejszenie przepaści między instytucjami europejskimi a obywatelami poprzez zaangażowanie na szczeblu lokalnym, okręgowym i regionalnym.

Aktywna pomocniczość i proporcjonalność w europejskim procesie decyzyjnym

10. Zaleca rozszerzenie zasad wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa oraz włączenie ich do przepisów ustawodawczych i wykonawczych wszystkich polityk unijnych mających wpływ na szczebel regionalny czy lokalny. Ponawia swój apel o kodyfikację zasad wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa wykraczającą poza europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne w międzyinstytucjonalnym kodeksie postępowania oraz o ich włączenie do Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa.
11. Podkreśla, że misje europejskie, jako nowy i istotny instrument umożliwiający stawienie czoła palącym wyzwaniom społecznym, są prawdziwym sprawdzianem wpływu i wiarygodności UE. Muszą one cieszyć się powszechną legitymizacją i akceptacją. Jak podkreśliła Komisja Europejska, rola miast i regionów, wraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i obywatelami, jest kluczowa dla osiągnięcia ambitnych celów misji UE. Apeluje także, by misje europejskie określały jasne plany działania i stworzyły systemowe nowe podejście oparte na wielopoziomowym sprawowaniu rządów oraz metodyki w zakresie eksperymentowania, prototypowania, monitorowania i zwiększania skali działań na wszystkich poziomach sprawowania rządów.
12. Wzywa do wzmocnienia zasady aktywnej pomocniczości w drodze zmian do Protokołu 2 Traktatu z Lizbony w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności. Domaga się, by zmiany te uwzględniały rozszerzenie do 12 tygodni ostatecznego terminu kontroli pomocniczości w ramach mechanizmu wczesnego ostrzegania, systematyczne stosowanie opracowanej przez KR tabeli oceny zgodności z zasadą pomocniczości oraz wprowadzenie procedury „zielonej kartki” pozwalającej znacznej liczbie parlamentów krajowych czy regionalnych zgłaszać ustawodawstwo unijne.

13. Proponuje, aby oceny skutków obejmowały wymiar terytorialny oraz by zasada proporcjonalności miała takie same prawne znaczenie jak zasada pomocniczości.
14. Wzywa do stopniowego przekształcania KR-u z organu doradczego w organ współdecydujący Unii Europejskiej w kluczowych obszarach polityki o oddziaływaniu terytorialnym.
15. W odniesieniu do pomocniczości i poprawy prawodawstwa europejskiego należy uwypuklić doświadczenia Europejskiego Komitetu Regionów w tej dziedzinie – nie tylko sieć ds. pomocniczości, ale również sieć RegHub, której rola rośnie i która jest bardzo przydatna dla Komisji Europejskiej.
16. Zwraca uwagę, że KR odzwierciedla wymiar polityki europejskiej, którego nie mogą oddać inne organy UE, dlatego też reprezentowana przez KR perspektywa regionalna i lokalna stanowi nieodzowny wkład w polityczny proces decyzyjny i legitymizację w Unii Europejskiej.
17. Uważa za nieodzowne, by KR skoncentrował się na strategiach politycznych mających wpływ terytorialny, a zatem przede wszystkim na kwestiach, w które władze lokalne i regionalne są zaangażowane na szczeblu wykonawczym lub którymi są w znacznym stopniu dotknięte.
18. Wzywa do wprowadzenia obowiązku, by Parlament Europejski, Komisja Europejska i Rada UE omawiały opinie KR-u przyjęte w następstwie obowiązkowych konsultacji oraz podawały uzasadnione powody nieuwzględnienia tychże opinii.
19. Zwraca się o udzielenie mu dostępu do rozmów trójstronnych i powiązanych dokumentów, pod warunkiem że przedstawi opinię w sprawie przedmiotowego wniosku zgodnie z art. 307 TFUE. Domaga się, aby KR miał możliwość proponowania współustawodawcom kompromisów, które umożliwią im uzyskanie cennego wkładu odnośnie do realiów wdrażania w terenie.
20. Apeluje o większą synergię międzyinstytucjonalną, np. poprzez zaangażowanie KR-u w prace struktur Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej (np. komisji, komitetów i grup roboczych) oraz w procedurę komitetową.
21. Przypomina, że 70 % prawodawstwa jest wdrażane na szczeblu regionalnym i lokalnym. Stwierdza więc, że powinien być konsultowany w ramach procesów rocznego i wieloletniego planowania oraz procesów ustalania programu i priorytetów UE, takich jak te przewidziane w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa. Przypomina w tym kontekście o wartości dodanej sieci RegHub i apeluje o wzmocnienie tej struktury.
22. Wyraża przekonanie, że większe uwzględnianie szczególnych doświadczeń władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu prawa UE prowadzi do lepszego stanowienia ustawodawstwa w Unii Europejskiej.
23. Zaznacza, że wszelkie zmiany europejskiego prawa wyborczego, w tym ewentualne wprowadzenie list ponadnarodowych, muszą być zgodne z zasadą reprezentacji terytorialnej i zapewniać powiązanie z lokalnym i regionalnym wymiarem polityki UE oraz gwarantować bliskość posłanek i posłów do Parlamentu Europejskiego wobec obywateli.

Wartości europejskie i praworządność

24. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania ważną rolę we wzmacnianiu praworządności. Potępia zatem wszelkie próby atakowania praworządności, instrumentalizacji systemu sądownictwa oraz podważania europejskich wartości, praw i nadrzędności prawa UE nad prawem krajowym. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne muszą uczestniczyć w monitorowaniu i ocenie praworządności w oparciu o kryteria opracowane przez Komisję Wenecką.
25. Ponownie wzywa do budowania autorytetu UE i państw członkowskich oraz wiarygodności praworządnych instytucji publicznych, a także do wzmocnienia władz regionalnych jako inkubatora demokracji.
26. Uważa, że naruszenia zasady praworządności muszą skutkować zawieszeniem płatności lub korektami finansowymi oraz że w przypadku nałożenia takich środków ci beneficjenci finansowania unijnego, w tym władze lokalne i regionalne, którzy nie są odpowiedzialni za naruszenia praworządności, powinni nadal otrzymywać wsparcie finansowe od danego państwa członkowskiego.
27. Przyznaje, że kryzys związany z COVID-19 pogłębił istniejące dysproporcje w regionach europejskich. W związku z tym wzywa, by różne aspekty konferencji służyły wzmocnieniu europejskiej solidarności i uznaniu spójności za podstawową wartość europejską.

28. Proponuje ustanowienie programu Erasmus dla polityków lokalnych i regionalnych, aby pomóc im poszerzyć wiedzę na temat UE, zwiększyć skuteczność finansowania i poprawić jakość wdrażania polityki.

Młodzież, edukacja i kultura

29. Zwraca uwagę, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy powinna być wykorzystywana do stymulowania wysiłków na rzecz utworzenia Unii równości, przy jednoczesnym skutecznym przeciwdziałaniu wszelkim formom dyskryminacji. Uważa, że należy lepiej zadbać o to, by zasady równouprawnienia płci zostały włączone do głównego nurtu prawodawstwa UE oraz by w przypadku każdego nowo zaproponowanego aktu prawnego UE wprowadzono „oceny wpływu w aspekcie płci”.

30. Uważa, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy powinna przedstawiać propozycje dotyczące trwałej ochrony i promowania mniejszości w UE, opierając się na propozycjach zawartych w udanej inicjatywie obywatelskiej „Minority SafePack”.

31. Podkreśla potrzebę zajęcia się zagrożeniami związanymi z dezinformacją w Europie i wzywa do opracowania i wdrożenia we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi ogólnoeuropejskiego programu nauczania w zakresie edukacji obywatelskiej, promowania europejskich wartości demokratycznych, krytycznego myślenia, umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów.

32. Wzywa do podjęcia zdecydowanych działań na szczeblu UE w celu zmniejszenia dysproporcji regionalnych w edukacji, zwłaszcza na obszarach odległych, transgranicznych, wiejskich i ubogich obszarach miejskich. Domaga się, aby UE wspierała krajowe i regionalne wysiłki na rzecz edukacji dostosowanej do przyszłych wyzwań poprzez opracowanie nowych narzędzi nauczania, takich jak ogólnoeuropejskie wielojęzyczne platformy cyfrowe służące szerokiemu rozpowszechnianiu treści edukacyjnych.

33. Podkreśla znaczenie dalszego zwiększania liczby beneficjentów, możliwości i funduszy programu Erasmus+, który jest najważniejszym instrumentem Unii Europejskiej służącym budowaniu świadomości europejskiej. W szczególności należy rozszerzyć poza obecny poziom jego zasoby i możliwości w sektorze szkolnictwa, jak również w obszarze administracji publicznej, gdzie należałoby utworzyć program wymiany dobrych praktyk, który miałby większy zasięg niż obecny program Erasmus dla administracji publicznych.

34. Jest zdania, że przeciwdziałanie bezrobociu młodzieży oraz ubóstwu młodzieży i dzieci powinno stać się priorytetem we wszystkich europejskich regionach, miastach i na obszarach wiejskich.

35. Uważa, że powszechny dostęp do kultury i aktywności sportowej jest kluczem do umożliwienia rozwoju gospodarczego i społecznego oraz zwiększenia ogólnej liczby osób, zwłaszcza młodych, zaangażowanych w taką działalność, co pozwoli łatwiej promować wspólne wartości europejskie.

Klimat, środowisko i odporność

36. Przypomina, że regiony i miasta odgrywają decydującą rolę we wdrażaniu większości działań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w reagowaniu na katastrofy klimatyczne oraz w zapewnianiu aktywnego zaangażowania społeczności lokalnych w zieloną transformację. Domaga się w związku z tym wyraźnego zaangażowania instytucjonalnego samorządów terytorialnych w opracowywanie i wdrażanie polityki w dziedzinie klimatu, energii i środowiska, bezpośredniego dostępu do finansowania UE, ograniczenia przeszkód biurokratycznych do minimum oraz przyjęcia skoordynowanych programów na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, a zwłaszcza planów inwestycyjnych wspierających Europejski Zielony Ład oraz plany odbudowy i zwiększania odporności. Podkreśla, że bezpośrednie finansowanie jest warunkiem wstępnym gotowości miast i regionów do przyjęcia ambitnych celów negocjowanych w ramach pakietu „Gotowi na 55”.

37. Podkreśla terytorialny wymiar Europejskiego Zielonego Ładu oraz powiązania z transformacją cyfrową i polityką społeczną. Żąda, by monitorowanie środków w dziedzinie klimatu w planach odbudowy i zwiększania odporności uwzględniało lokalne zielone łady. Proponuje utworzenie europejskiej tablicy wyników regionalnych zawierającej jasne, ukierunkowane i przyjazne dla użytkownika wskaźniki służące do pomiaru i monitorowania skutków Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie regionów NUTS 2.

38. Ponawia apel o systematyczną organizację wielopoziomowych platform i dialogów w celu zapewnienia zorganizowanego i inkluzywnego udziału władz lokalnych i regionalnych w planowaniu i wdrażaniu inicjatyw Zielonego Ładu. Przyczyni się to również do budowania odpornych społeczności lokalnych. Podkreśla, że powodzenie Zielonego Ładu wymaga szybkiego procesu transformacji w kierunku systemów energii odnawialnej, ich technologii oraz dostosowania związanej z nimi infrastruktury.

39. Podkreśla coraz większą rolę władz lokalnych i regionalnych na szczeblu globalnym i europejskim w zapewnianiu sprawiedliwej transformacji klimatycznej. Zauważa, że porozumienie paryskie i deklaracja z Edynburga w sprawie globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku uznają znaczenie wielopoziomowego sprawowania rządów dla osiągnięcia neutralności klimatycznej, różnorodności biologicznej i zrównoważonego rozwoju zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ. Ponownie wyraża poparcie dla tego, by system wkładów ustalanych na szczeblu regionalnym i lokalnym formalnie uznawał, monitorował i wspierał redukcję emisji gazów cieplarnianych.

40. Zaleca zwrócenie uwagi na zrównoważoną transformację sektora transportu, która musi być sprawiedliwa i uczciwa, tak aby żaden region nie został pominięty, a zrównoważona i napędzana alternatywnie mobilność była przystępna cenowo i dostępna dla wszystkich obywateli we wszystkich regionach. Proponuje mechanizm sprawiedliwej transformacji dla regionów zależnych od przemysłu motoryzacyjnego w celu zarządzania zmianami w tym sektorze, biorąc pod uwagę, że sektor motoryzacyjny (który zapewnia bezpośrednie i pośrednie miejsca pracy 13,8 mln Europejczyków, co stanowi 6,1 % całkowitego zatrudnienia w UE) przechodzi fundamentalny proces transformacji w kierunku pojazdów bezemisyjnych, co ma ogromny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie w regionie.

Unia Zdrowotna

41. Potwierdza swoje zobowiązanie do działania na rzecz utworzenia pełnoprawnej Europejskiej Unii Zdrowotnej, która przestrzegałaby zasady pomocniczości i kompetencji prawnych w dziedzinie zdrowia. Apeluje o wyraźniejszą rolę władz regionalnych, szczególnie regionów o kompetencjach ustawodawczych w dziedzinie zdrowia, a także władz lokalnych w przyszłym unijnym Urzędzie ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia, obok władz krajowych i instytucji UE.

42. Popiera dostęp wszystkich obywateli UE do e-zdrowia. Wzywa do pogłębienia kompetencji UE w dziedzinie zdrowia, w tym poprzez zmiany w Traktatach, przede wszystkim w celu umożliwienia Komisji formalnego uznania stanu zagrożenia zdrowia publicznego na szczeblu Unii. Popiera wezwanie do wzmocnienia ochrony zdrowia, zwiększenia zdolności produkcyjnych UE i zacieśnienia współpracy w dziedzinie leków.

43. Zachęca do rozwoju współpracy transgranicznej w zakresie opieki zdrowotnej, w tym długoterminowego finansowania unijnego i umożliwienia swobodnego przekraczania granic przez personel i pojazdy służb ratunkowych i opieki zdrowotnej. Istniejące wciąż biurokratyczne przeszkody w transgranicznym świadczeniu opieki zdrowotnej i prowadzeniu działań ratowniczych należy w interesie obywateli niezwłocznie i w odbiurokratyzowany sposób usunąć.

Gospodarka, sprawiedliwość społeczna i zatrudnienie

44. Jest przekonany, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy stanowi prawdziwy impuls do tego, by Europejski filar praw socjalnych stał się nowym zbiorem przepisów socjalnych, ułatwiając przejście na zrównoważoną gospodarkę i dostęp do miejsc pracy przy jednoczesnym zwiększeniu spójności społecznej.

45. Wzywa do przeglądu europejskiego zarządzania gospodarczego, które musi lepiej wspierać wysokiej jakości, publiczne, długoterminowe i zrównoważone inwestycje na wszystkich szczeblach sprawowania rządów za pomocą zmienionych przepisów a także zwiększać demokratyczną rozliczalność i skuteczność dzięki większemu zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych w europejski semestr za pośrednictwem kodeksu postępowania opartego na partnerstwie. Ponownie wyraża poparcie dla rezygnacji z jednomyślnego podejmowania decyzji w dziedzinie opodatkowania, aby umożliwić Unii Europejskiej podejmowanie niezbędnych decyzji większością kwalifikowaną, podobnie jak ma to miejsce w innych obszarach działania.

46. Apeluje o wykorzystanie dostępnych środków finansowych na odbudowę oraz transformację ekologiczną i cyfrową w celu ułatwienia przepływów na rynku pracy, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji, a jednocześnie zapewnić taki sam poziom ochrony osób pracujących dla platform cyfrowych lub w gospodarce fuch, jak dla osób pracujących w gospodarce offline.

47. Podkreśla rolę innowacji w rozwoju silniejszej gospodarki i zapewnianiu zarówno konkurencyjnego, jak i zrównoważonego wzrostu. Jest zdania, że europejskie innowacje wymagają inwestycji w niezbędne zdolności (infrastruktura badawcza, sieci szerokopasmowe, obliczenia superkomputerowe, sztuczna inteligencja i otwarte zbiory danych) i muszą przyciągać naukowczynie i naukowców oraz specjalistki i specjalistów na wszystkich terytoriach europejskich.

Transformacja cyfrowa

48. Uważa, że transformacja cyfrowa będzie musiała zapewnić pełne wykorzystanie technologii, z korzyścią dla wszystkich sektorów społeczeństwa, w etycznych ramach i z poszanowaniem praw obywateli i obywateli, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania technologii przełomowych, a w szczególności sztucznej inteligencji, a jednocześnie zlikwidować przepaść cyfrową i zadbać o to, by umiejętności cyfrowe i łączność cyfrowa stały się rzeczywistością w całej Europie.

49. Podkreśla potrzebę bezpieczeństwa, interoperacyjności i przechowywania danych oraz oczekuje na wniosek Komisji Europejskiej dotyczący europejskiego aktu w sprawie cyberodporności. Sądzi, że w celu zapewnienia dostępu do usług i informacji cyfrowych, w tym sprawnego świadczenia usług publicznych, konieczne jest inwestowanie w bezpieczną infrastrukturę o dużej przepustowości, aby zapewnić dostęp do internetu zarówno osobom fizycznym, jak i organizacjom.

50. Zwraca uwagę, że transformacja cyfrowa zależy od długoterminowej wizji edukacji, badań i wymiany w kwestiach cyfrowych, w ramach której UE musi być innowatorem i liderem w odkrywaniu nowych technologii i usług cyfrowych oraz musi określać odpowiednie i spójne standardy cyfrowe.

51. Jest więc zdania, że dyskusja na temat przyszłości Europy musi uwzględniać pojęcie spójności cyfrowej jako ważny dodatkowy wymiar tradycyjnego pojęcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej określonej w Traktacie.

52. Apeluje o podjęcie natychmiastowych działań w celu wyeliminowania przepaści cyfrowej między państwami członkowskimi UE oraz między obszarami miejskimi i wiejskimi w odniesieniu do łączności i infrastruktury cyfrowej, umiejętności cyfrowych, dostępu do usług administracji elektronicznej i korzystania z nich. W związku z tym wzywa do wprowadzenia cyfrowej transgranicznej karty usług UE w celu uproszczenia dostępu do usług publicznych i ratowniczych dla obywateli i przedsiębiorstw w regionach transgranicznych.

Migracja

53. Wzywa do przyjęcia europejskiego podejścia przy eliminowaniu pierwotnych przyczyn migracji jako zjawiska spowodowanego niestabilnością i konfliktami na świecie, niestabilnością państwa i zmianą klimatu. Wnosi o skuteczne budowanie zdolności w celu zwiększenia wydajności i skuteczności zarządzania migracją przez wszystkie szczeble sprawowania rządów.

54. Odnotowuje uznanie przez obywateli i delegatów kluczowej roli władz lokalnych i regionalnych w integracji i włączaniu migrantów i uchodźców na szczególnie dotkniętych obszarach. W związku z tym wzywa do włączenia samorządów w opracowywanie polityki integracyjnej. Domaga się opracowania elastyczniejszego zestawu narzędzi politycznych umożliwiających władzom szczebla niższego niż krajowy kierowanie integracją i mierzenie skuteczności polityki integracji i polityki włączenia społecznego na szczeblu regionalnym i lokalnym. Wzywa do wykorzystania ogromnego potencjału dobrowolnej solidarności w naszych gminach i regionach w ramach koncepcji dobrowolnego przyjmowania imigrantów, włączonej do kompleksowej i długoterminowej polityki migracyjnej.

55. Zaleca wprowadzenie metod umożliwiających powielanie zrównoważonych modeli przyjmowania i integracji, takich jak sponsorowanie przez społeczność.

Konferencja w sprawie przyszłości Europy i działania następcze

56. Postrzega Konferencję w sprawie przyszłości Europy jako punkt wyjścia dla procesu demokratycznego w pełni wzmocniającego podmiotowość obywateli i obywateli na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Ponownie podkreśla potrzebę stałej, prawdziwie pluralistycznej, przejrzystej, zdecentralizowanej, wyważonej pod względem geograficznym i politycznym debaty na temat przyszłości Unii Europejskiej. Uważa, że konferencja powinna opierać się na otwartym podejściu, w tym odnośnie do reform polityki i instytucji, oraz że powinna utorować drogę do trwałych reform po jej zakończeniu.

57. Potwierdza swoje pełne zaangażowanie w działania następcze względem konferencji, w które może wносить wkład dzięki przekształcaniu inicjatyw i propozycji politycznych w działania spełniające oczekiwania obywateli i obywateli. Zwraca uwagę, że sukces konferencji zależy także od tego, czy zalecenia obywateli i obywateli znajdą na końcu konkretne odbicie w wynikach. Jeśli zalecenia te nie zostaną uwzględnione lub zostaną przyjęte tylko w zmienionym kształcie, powinno się przejrzeć i zrozumiale podać powody takiej decyzji.

58. Podkreśla, że przy inicjowaniu działań następczych, takich jak nowe wnioski ustawodawcze dotyczące wdrażania wyników konferencji, należy przestrzegać podziału kompetencji, a w szczególności zasad pomocniczości i proporcjonalności zapisanych w Traktatach.

59. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji kierownictwu Konferencji w sprawie przyszłości Europy, Parlamentowi Europejskiemu, francuskiej, czeskiej i szwedzkiej prezydencji w Radzie UE oraz przewodniczącym Rady Europejskiej i Komisji Europejskiej.

60. Opowiada się za tym, aby pierwotnie przewidziany dwuletni czas trwania konferencji, licząc od 9 maja 2021 r., wykorzystać w pełni, aby przeprowadzić należyłą i wszechstronną analizę pomysłów i propozycji obywaterek i obywateli. Wiosną 2022 r. należy przedłożyć tylko sprawozdanie śródkresowe.

Bruksela, dnia 27 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE CAŁKOWICIE ZDALNE – 148. SESJA PLENARNA KR-U, 26.1.2022–27.1.2022

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027

(2022/C 270/02)

Sprawozdawca:	Sergio CACI (IT/EPL), burmistrz gminy Montalto di Castro
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027 – Bezpieczeństwo i higiena pracy w zmieniającym się świecie pracy” COM(2021) 323 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027 (nowe ramy strategiczne UE), mające na celu ochronę zdrowia osób pracujących i zmniejszenie do 2030 r. liczby zgonów związanych z pracą (tzw. „Wizja zero”), przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczniejszego środowiska pracy zgodnie z nowymi potrzebami, które pojawiły się zwłaszcza, lecz nie tylko, w wyniku pandemii COVID-19. Uważa również, że to strategia, a nie ramy strategiczne, dałaby silniejszy sygnał polityczny w odniesieniu do przewidywanych celów i proponowanych działań służących ich osiągnięciu.
2. Jest przekonany, że ramy polityki Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) doprowadziły do tej pory do znacznych postępów w zakresie podnoszenia norm BHP w całej UE. Oprócz celu „Wizji zero” w ramach podkreśla się, że ambicje UE zmierzają we właściwym kierunku, lecz konieczne jest większe włączenie wszystkich kategorii pracowników, co nie ma jeszcze miejsca w przedmiotowym wniosku.
3. Podkreśla, że UE musi przyczyniać się do zapewniania jednolitego kierunku strategicznego w tej dziedzinie. Potrzebę tę widać wyraźnie zarówno w badaniach, jak i wynikach praktycznych ostatnich dziesięcioleci. Istotą prawodawstwa w zakresie BHP jest to, że działania UE i państw członkowskich wraz z innymi podmiotami (np. partnerami społecznymi i różnymi zainteresowanymi stronami na poszczególnych szczeblach sprawowania rządów) mogą mieć pozytywny i bezpośredni wpływ na życie zawodowe zarówno w wymiarze zdrowia, jak i bezpieczeństwa.
4. Jednoznacznie popiera trzy przekrojowe cele ram strategicznych wyznaczone przez Komisję Europejską przy opracowywaniu strategii UE na najbliższe pięć lat, a mianowicie: przewidywanie zmian w świecie pracy po pandemii COVID-19 w okresie transformacji cyfrowej, zielonej i demograficznej i zarządzanie nimi, lepsze zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, a także lepsze przygotowanie na potencjalne przyszłe kryzysy zdrowotne.

5. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że z myślą o realizacji celów Komisja zamierza dokonać przeglądu warunków dyrektywy w sprawie miejsc pracy i dyrektywy w sprawie pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe, a także zaktualizować przepisy UE dotyczące niebezpiecznych substancji chemicznych w celu zwalczania nowotworów, chorób układu rozrodczego i oddechowego oraz zaktualizować limity ochrony w odniesieniu do azbestu i ołowiu.
6. Zaleca także, by Komisja – we współpracy z partnerami społecznymi – jak najszybciej przygotowała i wdrożyła ogólnounijną inicjatywę na rzecz zdrowia psychicznego w miejscu pracy, w ramach której ocenione zostaną nowe kwestie związane z tym zagadnieniem. Inicjatywa powinna być wykorzystywana – stosownie do potrzeb – jako inspiracja w odnośnych państwach członkowskich i sektorach lub w miejscach pracy.
7. Odnośnie do dwóch poprzednich punktów zdecydowanie uważa, że powinny one mieć zastosowanie do wszystkich kategorii pracowników, w tym do tych, którzy są obecnie wyłączeni z ram strategicznych.
8. Zwraca uwagę na wyzwanie dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, które wynika ze starzenia się siły roboczej. Należy przestrzegać zasady, zgodnie z którą miejsca pracy dostosowane są do potrzeb ludzi, a tym samym zmiernają w kierunku integracyjnego życia zawodowego osób pracujących w każdym wieku.
9. Z uznaniem odnotowuje, że wyciągając wnioski z pandemii COVID-19, Komisja Europejska zamierza opracować procedury i wytyczne dotyczące sytuacji nadzwyczajnych w celu szybkiego rozmieszczenia, wdrożenia i monitorowania środków w potencjalnych przyszłych kryzysach zdrowotnych, w ścisłej współpracy z podmiotami zajmującymi się zdrowiem publicznym.
10. Z ubolewaniem stwierdza, że choć wszystkie państwa członkowskie do tej pory przynajmniej częściowo włączyły treść i ducha ram strategicznych UE do swoich systemów krajowych, to żadne z nich nie stosuje ich w całości. Wynika to z faktu, że niektóre państwa nie dokonały przeglądu i aktualizacji krajowych strategii BHP, aby w pełni dostosować je do strategicznych ram UE na lata 2014–2020, albo z powodu słabego planowania czasowego, albo w związku z nikłą realizacją kluczowych celów, na które zwróciła uwagę Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, takich jak starzenie się siły roboczej, uproszczenie procedur oraz skuteczniejsze i terminowe wdrażanie przepisów.

BHP a kultura zapobiegania

11. Podkreśla, że liczba wypadków przy pracy zmniejszyła się w ciągu ostatnich czterdziestu lat dzięki trzem elementom: postępowi naukowemu i technologicznemu, prawodawstwu w zakresie BHP oraz systemom zarządzania BHP. Uważa zatem za konieczne, by prawodawcy europejscy i krajowi – wraz z partnerami społecznymi na wszystkich etapach opracowywania, przyjmowania i wdrażania strategii – odwoływali się do silnej kultury zapobiegania jako podstawowej metody realizacji celu „Wizji zero” i nie tylko, we wspólnym interesie pracowników i przedsiębiorstw. Zwraca uwagę na znaczenie dialogu społecznego oraz zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron – rządów i administracji na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, pracodawców i pracowników – w politykę prewencyjną oraz współpracy w tym zakresie.
12. Zwraca uwagę na badanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego (MSZS) ⁽¹⁾, z którego wynika, że inwestycja w dobrą strategię BHP i w zapobieganie zagrożeniom w miejscu pracy może przynieść przedsiębiorstwom zwrot 2,2 EUR z każdego euro wydanego na pracownika w ciągu roku. Należy przy tym pamiętać o niemożliwej do zmierzenia utracie godzin pracy, spadku morale w miejscu pracy i wynikającym z tego wpływie na wydajność i konkurencyjność przedsiębiorstw.
13. Zgadza się z Komisją Europejską, że słabe przestrzeganie zasad dotyczących zapobiegania prowadzi również do złego wizerunku przedsiębiorstw dotkniętych wypadkami w miejscu pracy, co ma poważne konsekwencje dla ich reputacji i perspektyw zawodowych pracowników.
14. Zaleca, aby pracodawcy uwzględniali zapobieganie zagrożeniom w miejscu pracy w przedsiębiorstwie za pomocą wewnętrznych modeli zarządzania, wyznaczonych pracowników i własnych służb prewencyjnych, a także by promowali wśród osób pracujących szkolenia w zakresie zapobiegania.

⁽¹⁾ *The return on prevention: calculating the costs and benefits of investments in occupational safety and health in companies* [Zwrot z inwestycji w zapobieganie zagrożeniom. Obliczanie kosztów i korzyści inwestycji w bezpieczeństwo i higienę pracy w przedsiębiorstwach], ISSA, Genewa, 2011.

BHP a transformacja ekologiczna, cyfrowa i demograficzna

15. Uważa, że postęp technologiczny nieustannie zmienia krajobraz miejsca pracy. Pozytywne jest zatem, że UE wychodzi z propozycjami dotrzymania kroku technologii w miejscu pracy, jak określono w pierwszym celu Komisji w nowych ramach strategicznych UE.

16. Uważa, że chociaż propozycja ustanowienia zharmonizowanych norm w zakresie sztucznej inteligencji (AI) jest właściwym krokiem, to powinna także odnieść się do problemów, które mogą się pojawić w związku z zachowaniem bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy.

17. Zgadza się z uwagami dotyczącymi białej księgi w sprawie AI⁽²⁾, że projektowanie i stosowanie systemów AI w miejscu pracy będzie miało bezpośredni wpływ na pracowników i pracodawców oraz że zaangażowanie partnerów społecznych będzie kluczowym czynnikiem w zapewnieniu zorientowanego na człowieka podejścia do AI w miejscu pracy.

18. Przypomina w tym kontekście o znaczeniu dla BHP tego, co zostało już wyrażone w opinii KR-u dotyczącej „Białej księgi w sprawie sztucznej inteligencji – Europejskie podejście do doskonałości i zaufania”⁽³⁾, zgodnie z którą wykorzystanie technologii AI uważa się za bardzo ważne także z punktu widzenia warunków pracy i dobrostanu pracowników. W związku z tym przyłącza się do apelu europejskich partnerów społecznych o minimalizację i przejrzystość danych oraz wprowadzenie jasnych zasad przetwarzania danych osobowych w celu ograniczenia ryzyka natarczywego monitorowania i nadużywania danych osobowych, by zapewnić poszanowanie godności ludzkiej.

19. Ponadto powtarza również, jak kluczową kwestią jest „umożliwienie przedstawicielom pracowników zajmowania się kwestiami związanymi z danymi, zgodą, ochroną prywatności i nadzorem, łącząc gromadzenie danych z konkretnym i przejrzystym celem oraz zapewniając przejrzystość przy stosowaniu systemów sztucznej inteligencji w procedurach dotyczących zasobów ludzkich”⁽⁴⁾.

20. Zwraca uwagę na wyzwania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związane ze zmianami demograficznymi. Potrzebne są strategie polityczne promujące zarządzanie wiekiem w przedsiębiorstwach i organizacjach oraz innowacyjne procesy, aby dostosować miejsca pracy do tych realiów, biorąc pod uwagę różnorodność grup wiekowych oraz fakt, że starsi pracownicy nie są grupą jednorodną.

Znaczenie strategii na poziomie regionalnym i lokalnym

21. Podkreśla, że strategiczne ramy UE na lata 2021–2027, wraz z ich podejściem w ramach „Wizji zero”, wymagają od władz lokalnych i regionalnych rozwiązywania problemów i realizacji celów ram bezpośrednio w terenie oraz że będą one tego dokonywać poprzez nadzór, szkolenia, budowanie kultury zapobiegania i ochrony pracowników, konkretną współpracę poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, dalsze rozpoznawanie problemów oraz ocenę najodpowiedniejszych rozwiązań, a następnie informację zwrotną.

22. Sądzi, że nadzorowanie wdrażania przepisów BHP i zarządzania celami w zakresie BHP wiąże się z kluczową rolą, jaką regiony i miasta mogą odegrać w realizacji ambitnych celów strategii.

23. Uważa, że regiony i miasta powinny nadal zachęcać inspektorów pracy, pracodawców i pracowników do szkolenia i kształcenia się oraz zapewniać im szkolenia i kształcenie w celu dostosowania się do zaawansowanych zmian w zatrudnieniu, na które wpływ mają zielona i cyfrowa transformacja, ale także nowe warunki wymuszone przez pandemię COVID-19 i starzenie się osób pracujących.

24. Uważa, że jak najszybsze nawiązanie współpracy władz lokalnych i regionalnych z UE i właściwymi władzami krajowymi, a także z innymi miastami i regionami oraz wymiana doświadczeń i dobrych praktyk przyczynią się do postępu w dziedzinie BHP i do budowania kultury zapobiegania.

⁽²⁾ COM(2020) 65 final.

⁽³⁾ Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 79.

⁽⁴⁾ Tamże.

25. Zwraca uwagę na znaczenie badań, a także wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym dla wykrywania nowych zagrożeń oraz ich oceny i zapobiegania im w drodze współpracy między organami publicznymi przy opracowywaniu zaawansowanych strategii politycznych w tej dziedzinie.

26. Podkreśla, że konieczne jest odpowiednie zaangażowanie regionów i miast w celu dalszego opracowywania strategii BHP. Dlatego uważa, że niezbędny jest ich praktyczny udział w etapach oceny miejsca pracy pod kątem BHP. Muszą one być również w stanie przesyłać informacje zwrotne do UE, aby pomóc jej w stworzeniu jasnego obrazu sytuacji w terenie, który z czasem pozwoli skorygować obecną sytuację i pomóc w określeniu kolejnej strategii na okres po 2030 roku.

27. W tym celu wzywa Komisję do stworzenia specjalnego narzędzia cyfrowego (np. portalu), do którego regiony i miasta mogłyby się odwoływać, gdy uznają za stosowne lub konieczne przekazanie prawodawcy europejskiemu wytycznych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy; narzędzie to powinno uzupełniać się z badaniem przedsiębiorstw na temat nowych i pojawiających zagrożeń (ESENER) przeprowadzanym przez EU-OSHA.

Zalecenia końcowe dotyczące polityki

28. Jest głęboko przekonany, że władze lokalne i regionalne, jako pracodawcy, powinny dawać przykład, jeśli chodzi o pełne wdrożenie środków zaproponowanych w ramach strategicznych.

29. Ponownie wyraża przekonanie, że „procedury udzielania zamówień publicznych mogą pomóc w zapobieganiu dumpingowi ekologicznemu i społecznemu poprzez ujęcie w przyznawaniu kontraktów kryteriów jakościowych, środowiskowych i/lub społecznych”⁽⁵⁾. Zachęca zatem władze lokalne i regionalne, by przy udzielaniu zamówień publicznych zwracały szczególną uwagę na warunki pracy, w tym na bezpieczeństwo i higienę pracy, oferowane przez wykonawców i ich łańcuchy podwykonawców.

30. Wyraża zadowolenie ze stworzenia „Wizji zero” i jej celu, którym jest osiągnięcie do 2030 r. zerowej liczby zgonów związanych z pracą. Sądzi, że istotne jest dalsze wzmacnianie wysiłków w środowisku pracy w celu zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Uważa jednak, że „Wizja zero” nie powinna ograniczać się jedynie do zgonów, lecz powinna obejmować również wypadki przy pracy i choroby zawodowe, jak również zapobieganie zagrożeniom i ich eliminowanie, zgodnie z zasadami dyrektywy ramowej⁽⁶⁾.

31. Przypomina, że praca sama w sobie jest ważnym czynnikiem promocji zdrowia. Aby zwiększyć skuteczność strategii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy, ważne jest przyjęcie całościowego podejścia, które uwzględni związek między dobrym środowiskiem pracy, zdrowiem psychicznym i fizycznym, wydajnością, jakością i korzyściami wynikającymi z danej aktywności. W związku z tym zwraca uwagę na korzyści płynące z prowadzenia polityki promocji zdrowia w miejscu pracy oraz propagowania bezpiecznego i zdrowego stylu życia obejmującego między innymi również dbałość o takie aspekty jak odżywianie i aktywność fizyczna.

32. Wyraża aprobatę dla strategicznych ram odniesienia dotyczących przemocy, molestowania i dyskryminacji w miejscu pracy i z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie perspektywy płci. Komitet wolałby jednak, aby ramy te były zgodne z Konwencją MOP nr 190 w sprawie eliminacji przemocy i molestowania w miejscu pracy, która zawiera kompleksową definicję przemocy i molestowania i ma szerszy zakres, gdyż obejmuje pracowników i inne osoby w świecie pracy⁽⁷⁾.

33. Ponownie wyraża aprobatę dla ciągłych postępów i trzech kolejnych aktualizacji dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów. Popiera wniosek Komisji dotyczący przeglądu i uzupełnienia substancji i dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego na mocy dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, opracowanych zgodnie z ustalonymi procedurami w ramach współpracy trójstronnej (przedstawiciele pracowników, pracodawców i rządów) z udziałem wszystkich państw członkowskich. Współpraca trójstronna odbywa się w ramach Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy. W związku z tym z niecierpliwością oczekuje dalszych prac nad ustaleniem wiążących, opartych na dowodach i aktualnych naukowo dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego obejmujących wszystkie 50 priorytetowych czynników rakotwórczych (w porównaniu z obecnymi 27) oraz włączeniem substancji działających szkodliwie na rozrodczość i niebezpiecznych produktów leczniczych.

34. Popiera włączenie łącznego narażenia na działanie niebezpiecznych chemikaliów, substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego oraz rewizję wiążącej dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego dla respirabilnej krzemionki krystalicznej do części dotyczącej narażenia na działanie chemikaliów w ramach strategicznych dotyczących BHP.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 42.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1).

⁽⁷⁾ Art. 1 i 2 Konwencji nr 190 z 2019 r. w sprawie eliminacji przemocy i molestowania w miejscu pracy.

35. Zgadza się z potrzebą zapewnienia wytycznych związanych z europejskimi ramami zarządzania ryzykiem psychospołecznym, które to wytyczne wykraczałyby poza podejście indywidualistyczne, nieuwzględniające wpływu organizacji pracy na zdrowie psychiczne. Ponadto zwraca się do Komisji, by kontynuowała współpracę z państwami członkowskimi i władzami regionalnymi i lokalnymi w sprawie zapobiegania zagrożeniom psychospołecznym w miejscu pracy oraz by oceniła potrzebę opracowania komunikatu w sprawie zagrożeń psychospołecznych w ramach przygotowań do przedłożenia dyrektywy w tej samej sprawie.
36. Oczekuje, że państwa członkowskie będą stosowały się do zalecenia MOP, zgodnie z którym na każde 10 000 pracowników miałyby przypadać jeden inspektor pracy. Ponadto zgadza się z koniecznością dalszego wzmocnienia mechanizmów sankcji oraz gromadzenia zebranych danych przez inspektoraty pracy i ich rozpowszechniania.
37. Wzywa do uwzględnienia kwestii BHP w ustawie o sztucznej inteligencji, ponieważ dogłębna ocena organizacji pracy oraz zdrowia fizycznego i psychicznego oraz bezpieczeństwa pracowników jest już uwzględniona w badaniach prowadzonych przez poszczególne państwa członkowskie.
38. Jest zdania, że strategiczne ramy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy powinny obejmować wszystkich pracowników. Stwierdza, że z zakresu zastosowania strategicznych ram dotyczących BHP wyłączone są osoby pracujące na własny rachunek (w tym pracownicy niestandardowi i osoby pracujące za pośrednictwem platform internetowych). Uważa, że inicjatywa UE mająca na celu poprawę warunków pracy osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych mogłaby również uwzględniać odniesienie do BHP.
39. Podkreśla zatem konieczność gruntownego przeglądu tych ram i wzywa prawodawcę europejskiego do bardziej ambitnego i długofalowego podejścia w tym kontekście.
40. Wzywa Komisję Europejską do przeglądu warunków telepracy, obejmujących zdrowie fizyczne i psychiczne oraz bezpieczeństwo. Powinno się to odbyć we współpracy z europejskimi partnerami społecznymi, którzy prowadzą obecnie negocjacje w sprawie cyfryzacji. Jest to sprawa pilna ze względu na bezprecedensowy wzrost tej formy pracy w „nowej normalności”.
41. Z zadowoleniem przyjmuje zdecydowane zalecenie Komisji Europejskiej dla państw członkowskich dotyczące uznania COVID-19 za chorobę zawodową i przypomina o znaczeniu obowiązków pracodawców w zakresie zapewnienia godnych warunków życia i pracy pracownikom mobilnym i migrującym, w tym pracownikom sezonowym.
42. Wyraża zadowolenie, że we wniosku Komisja przewiduje zmiany w nowym świecie pracy wynikające z zielonej transformacji, a także z transformacji cyfrowej, ale także, bardziej ogólnie, z zapobiegania chorobom związanym z pracą.

Bruksela, dnia 26 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wkład władz lokalnych i regionalnych w szybsze wdrażanie inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających

(2022/C 270/03)

Sprawozdawczyni:	Frida NILSSON (SE/RE), członkini zgromadzenia lokalnego: gmina Lidköping
Dokument źródłowy:	Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Postępy we wdrażaniu inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających COM(2021) 261 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Podkreśla znaczenie owadów zapylających dla trwałości naszych społeczeństw i przyrody. Owady te odgrywają kluczową rolę zarówno w systemach żywnościowych, jak i w utrzymaniu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Dlatego nie tylko udomowione owady zapylające potrzebują wsparcia, lecz trzeba również zapewnić żywotne siedliska dla dzikich owadów zapylających, ponieważ stanowią one część różnorodności biologicznej przyrody. Udomowione owady zapylające powinny być postrzegane jako uzupełnienie dzikich owadów zapylających, a nie odwrotnie.
2. Jest zaniepokojony brakiem wiedzy o owadach zapylających, o tym, w jakim stopniu są one kluczowe dla funkcjonowania naszych ekosystemów, a także o konsekwencjach, jakie spadek ich liczebności i wymieranie mogą mieć dla naszego życia.
3. Podkreśla ważny związek między różnorodnością biologiczną a zmianą klimatu oraz to, że są one powiązane ze sobą i oddziałują na siebie nawzajem. Różnice w temperaturze, zmieniające się warunki pogodowe, utrata siedliska i inne czynniki spowodowane zmianą klimatu mają bezpośredni wpływ na spadek liczebności owadów zapylających. Z kolei ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej odgrywają ważną rolę w przystosowywaniu się do zmiany klimatu.
4. Cieszy się, że może wnieść wkład w ramy Unii Europejskiej na rzecz wspierania i utrzymania żywotnych i zróżnicowanych populacji owadów zapylających i z zadowoleniem przyjmuje przegląd inicjatywy na rzecz owadów zapylających przeprowadzony przez Komisję Europejską, a także rezolucję Parlamentu Europejskiego i konkluzje Rady w tej sprawie⁽¹⁾.
5. Z zadowoleniem przyjmuje pozytywny kierunek realizacji inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających z 2018 r. Z niepokojem zauważa jednak, że od tego czasu utrzymuje się tendencja spadkowa populacji owadów zapylających. Dobrze, że w sprawozdaniu IPBES z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych stwierdzono, że pomimo niewystarczających wysiłków nie jest jeszcze za późno na działania na rzecz klimatu i różnorodności biologicznej, ale że konieczne są działania transformacyjne na wszystkich szczeblach.
6. Dlatego popiera wnioski zawarte w sprawozdaniu specjalnym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 15/2020⁽²⁾ i ma duże oczekiwania co do przeglądu inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających.
7. Docenia włączenie celów dotyczących różnorodności biologicznej i owadów zapylających do szeregu strategii i polityk UE, takich jak nowa WPR, strategia UE na rzecz różnorodności biologicznej i strategia „Od pola do stołu”;

⁽¹⁾ 2019/2803(RSP) oraz konkluzje Rady przyjęte przez Radę na jej 3782. posiedzeniu z 17 grudnia 2020 r. (14168/20).

⁽²⁾ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/pollinators-15-2020/pl/>

8. Wzywa do wyznaczenia prawnie wiążących celów obejmujących owady zapylające jako elementu przyszłej inicjatywy Komisji Europejskiej dotyczącej celów w zakresie odtwarzania przyrody w ramach unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej. W związku z tym oferuje swoje wsparcie we wdrażaniu nowej inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających, szczególnie w odniesieniu do realizacji i monitorowania.

9. Cele nakreślone jako pomoc w wspieraniu owadów zapylających powinny również ułatwić Unii Europejskiej osiągnięcie celów agendy ONZ do 2030 r. oraz celów zrównoważonego rozwoju⁽³⁾, w szczególności celów mających zapewnić utrzymanie różnorodności biologicznej i siedlisk istotnych dla dzikich owadów zapylających.

10. Jest przekonany, że rozwiązanie problemu spadku liczebności owadów zapylających wymaga koordynacji i zintegrowanych strategii obejmujących wszystkie sektory i sfery polityczne. Ważne jest zaangażowanie wszystkich odpowiednich podmiotów i większa skuteczność podejmowanych wysiłków, które są niestety fragmentaryczne. Obecna inicjatywa dotycząca owadów zapylających stworzyła podstawy, ale obecnie wymaga rozwijania.

11. Apeluje, by w zapewnianiu trwałości populacji dzikich owadów zapylających brać pod uwagę wszystkie trzy filary zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że w środkach wykonawczych należy w wystarczającym stopniu uwzględnić zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i biologiczny.

Owady zapylające jako element podziału między obszarami wiejskimi i miejskimi

12. Podkreśla, że jeśli chcemy powstrzymać spadek liczebności owadów zapylających, trzeba wyjść poza działania polityki rolnej, ponieważ sektor rolny i jego wkład w zmniejszanie się populacji dzikich owadów zapylających już jest pod wieloma względami regulowany i uwzględniany w kilku obszarach polityki UE.

13. Apeluje, by szczególną uwagę zwrócić na wysiłki rolników konwencjonalnych, którzy ograniczają wpływ swej działalności na owady zapylające; rolnictwo ekologiczne i praktyki agroekologiczne na wiele sposobów chronią już bowiem i wspierają te owady. Badania naukowe, innowacje i elastyczny system wdrażania mają kluczowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom, ale także dla umożliwienia istnienia zróżnicowanego sektora rolnictwa.

14. Podkreśla potrzebę zbadania pełnego zakresu czynników zanieczyszczających środowisko, wykraczającego poza pestycydy, oraz znalezienia rozwiązania tego problemu. Chodzi tu np. o zanieczyszczenie świetlne, które w znacznym stopniu wpływa na owady zapylające, ale nadal pozostaje nierozwiązaną kwestią.

15. Zwraca uwagę, że obszary miejskie mogą przyczynić się do pozytywnego rozwoju różnorodności biologicznej za pomocą ogrodów botanicznych, skwerów i ogrodów mieszkalnych oraz wolnych przestrzeni miejskich, co może mieć bezpośredni wpływ na populacje dzikich gatunków pszczoł⁽⁴⁾.

16. Ostrzega, że w rozrastających się miastach trzeba uwzględnić ochronę różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych w planowaniu i praktykach urbanistycznych, by móc chronić populację owadów zapylających i ich różnorodność oraz ułatwiać tworzenie nowych siedlisk.

17. Wzywa właściwe organy do przeprowadzenia ocen skutków pod kątem rozwoju, który ogranicza prawa własności i który w inny sposób zmienia możliwość zapewnienia trwałych źródeł utrzymania. W tych ocenach skutków należy uwzględnić nie tylko korzyści biologiczne, ale również ewentualny negatywny wpływ na źródła utrzymania i życie mieszkańców.

Działania na szczeblu unijnym

18. Wzywa Komisję Europejską, Parlament Europejski i państwa członkowskie do dopilnowania, by polityka, programy i plany odbudowy popandemicznej przyczyniały się do zrównoważonego zarządzania różnorodnością biologiczną, w tym do powstrzymania niepokojącego spadku liczebności dzikich i udomowionych owadów zapylających.

⁽³⁾ Agenda ONZ 2030, <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

⁽⁴⁾ Baldock, K. C. R. i in. Where is the UK's pollinator biodiversity? The importance of urban areas for flower-visiting insects [Gdzie jest różnorodność biologiczna owadów zapylających w Zjednoczonym Królestwie? Znaczenie obszarów miejskich dla owadów kwiatowych] *Proc. R. Soc. B Biol. Sci.* **282**, 20142849 (2015), Theodorou, P. i in. The structure of flower visitor networks in relation to pollination across an agricultural to urban gradient [Struktura sieci owadów kwiatowych od obszarów rolniczych po miejskie] *Funct. Ecol.* **31**, 838–847 (2017).

19. Wzywa do wspierania na szczeblu lokalnym i regionalnym programu ekologicznego na rzecz owadów zapylających, który obejmowałby: stosowanie upraw rocznych atrakcyjnych dla owadów zapylających na co najmniej 10 % gruntów rolnych; sadzenie, poza okresem kwitnienia upraw wieloletnich, co najmniej dwóch gatunków roślin między rzędami posadzonych już gatunków, które byłyby interesujące dla owadów zapylających i kwitły w różnych porach roku, aby zagwarantować maksymalną dostępność zasobów dla tych owadów; szkolenia dla rolników w zakresie owadów pożytecznych i praktyk zintegrowanej ochrony roślin przed szkodnikami; oraz środki, jakie należy podjąć na rzecz gospodarstw, które zapewniają obecność owadów zapylających na obszarach pozbawionych różnorodności biologicznej.

20. Wzywa do uwzględniania aspektów środowiskowych na wszystkich szczeblach publicznego procesu decyzyjnego i we wszystkich obszarach polityki, ponieważ większość interakcji człowieka z przyrodą w mniejszym lub większym stopniu wpływa na ekosystemy. Należy zwrócić na to szczególną uwagę przy rozwoju obszarów miejskich, rozbudowie infrastruktury i przy innych przekształceniach użytkowania gruntów, zwłaszcza w odniesieniu do owadów zapylających.

21. Ostrzega, że chociaż władze regionalne i lokalne stanowią bezpośredni poziom kontaktu z obywatelkami i obywatelami europejskimi, odpowiedzialność za realizację i opracowywanie celów dotyczących owadów zapylających nie spoczywa wyłącznie na nich. Rządy krajowe i UE muszą wnieść wkład w te prace, wspierając i koordynując rozwiązania, które można z łatwością wdrożyć na szczeblu lokalnym i regionalnym.

22. Wzywa Komisję Europejską do aktywnego wspierania kampanii uświadamiających na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w sektorach przemysłu i wśród opinii publicznej za pośrednictwem już istniejących i nowych kanałów.

23. Ubolewa, że platformy utworzone w celu budowania wiedzy i wymiany najlepszych praktyk w ramach inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających, takie jak portal informacyjny na temat owadów zapylających w UE, nie były w stanie dotrzeć do wszystkich podmiotów i są nadal mało znane. Apeluje zatem o to, by w ramach przyszłych inicjatyw Komisji finansowanie, gromadzenie wiedzy i zdolności, a także najlepsze praktyki były opracowywane i przekazywane w przejrzysty sposób, tak aby nie tylko inspirować obywateli, ale także pokazywać im, jak mogą przyczynić się do realizacji zadania polegającego na tworzeniu zrównoważonych siedlisk owadów zapylających.

24. Wzywa do zbadania w ramach zmienionej inicjatywy na rzecz owadów zapylających, w jaki sposób można wykorzystać istniejące sieci i organizacje do dzielenia się wiedzą i najlepszymi praktykami z władzami lokalnymi i regionalnymi w UE i poza nią.

25. Dlatego proponuje współpracę z Komisją Europejską w zakresie włączenia inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających do istniejących inicjatyw UE, takich jak platforma na rzecz ekologizacji obszarów miejskich i porozumienie w sprawie zielonego miasta.

26. Przypomina, że monitorowanie rozwoju owadów zapylających i sprawozdawczość na ten temat odgrywają ważną rolę w analizie skuteczności wszelkich wdrażanych środków. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do udostępnienia ram sprawozdawczości i monitorowania, które mogłyby zostać odpowiednio wykorzystane przez władze szczebla niższego niż krajowy. Aby zapewnić proste wdrożenie i wsparcie w ustanawianiu jednolitych programów monitorowania owadów zapylających na poziomie lokalnym i regionalnym, podejmowane działania powinny być zgodne z ustalonymi najlepszymi praktykami.

27. Zauważa ścisły związek między rodzimymi gatunkami kwiatów a rodzimymi gatunkami lub odmianami owadów zapylających i dlatego apeluje o nakłady na zdobywanie wiedzy, ochronę i rozwój tych gatunków w celu wspierania owadów zapylających.

28. Zwraca się do Komisji Europejskiej o ocenę, jak można rozszerzyć zobowiązanie do zasadzenia co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew na obszarach miejskich w UE do 2030 r. i powiązać je z intensywniejszymi sadzeniami rodzimych gatunków kwiatów.

29. Uważa, że wysiłki na rzecz zdrowych populacji dzikich owadów zapylających i skuteczne środki bioasekuracji odpowiednie dla owadów zapylających, a także zachęty do wykorzystywania lokalnych roślin należy ująć jako cel w krajowych planach strategicznych WPR zatwierdzonych w 2022 r., aby zachęcić do dalszych działań. Dla zapewnienia łatwego i prawidłowego wdrożenia odpowiedzialność powinna spoczywać na państwach członkowskich.

Działania na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz zaangażowanie KR-u

30. Podkreśla możliwości i obowiązki władz lokalnych i regionalnych w zakresie szybszego wdrażania inicjatywy na rzecz owadów zapylających teraz i w jeszcze większym stopniu – w przyszłości.

31. Uważa, że przy przyjmowaniu i wdrażaniu środków ochrony środowiska potrzeba współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi, zarówno na szczeblu krajowym, jak i transgranicznym. Korytarze biologiczne mają zasadnicze znaczenie dla wspierania trwałości i odporności populacji owadów zapylających. Tego rodzaju zadania pasują do skali działań władz lokalnych i regionalnych, które dzięki współpracy mogą bez trudu wdrażać środki zwiększające żywotność populacji owadów zapylających.

32. Zwraca również uwagę na konieczność zaangażowania, oprócz władz lokalnych i regionalnych, społeczeństwa obywatelskiego, instytucji naukowych, lokalnych rolników i sektora prywatnego. Aby w pełni wykorzystać te podmioty, ich pracę i innowacje w poszczególnych sektorach, nowa inicjatywa UE na rzecz owadów zapylających musi stworzyć skuteczne ramy dla dobrowolnych inicjatyw, wiedzy, wspólnych celów i sprawozdań. Pozwoliłoby to zainteresowanym stronom nie tylko przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w ramach inicjatywy, ale także pójść dalej.

33. Zobowiązuje się, że podczas prac nad kwestiami środowiskowymi, zwłaszcza związanymi z różnorodnością biologiczną, będzie uświadamiać i podkreślać znaczenie wspierania owadów zapylających. Należy jasno określić role władz krajowych, regionalnych i lokalnych, tak aby przyczynić się do odwrócenia tendencji utraty owadów zapylających i wesprzeć tworzenie krajowych i lokalnych planów na ich rzecz, również w ramach kampanii „Zielony Ład w terenie”.

34. Podkreśla znaczenie uznania korzyści społeczno-gospodarczych wynikających z programów dotyczących owadów zapylających. Skoncentrowanie się na tych programach stwarza możliwości gospodarcze i możliwości włączenia społecznego.

35. Chce dalej ściśle współpracować z Komisją Europejską, szczególnie w zakresie przeglądu i realizacji celów dotyczących różnorodności biologicznej w odniesieniu do owadów zapylających.

36. Proponuje uruchomienie sieci na rzecz owadów zapylających jako projektu pilotażowego, w ramach którego władze lokalne będą mogły dzielić się wiedzą i najlepszymi praktykami, w szczególności w ośrodkach miejskich.

37. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych o monitorowanie kondycji owadów zapylających i informowanie o niej, ponieważ znajomość rodzimych gatunków oraz lokalnej flory i fauny ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia warunków lokalnych zarówno dzikich, jak i udomowionych owadów zapylających. Władze lokalne i regionalne są najlepiej zorientowane w uwarunkowaniach na miejscu.

38. Wzywa członkinie i członków KR-u do dawania przykładu, organizowania dialogów i otwartych spotkań na szczeblu lokalnym i regionalnym, dzięki którym zapewni się udział społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych. Zidentyfikowanie i wyeliminowanie luk w wiedzy to jedno z ważniejszych aspektów inicjatywy na rzecz owadów zapylających.

39. Zwraca się do samorządów lokalnych i regionalnych, aby oceniły, na ile rekultywację ich terenów przemysłowych i historycznych można pogodzić z tzw. rozwiązaniami opartymi na zasobach przyrody, których celem jest zwiększenie populacji owadów zapylających.

40. Jest głęboko przekonany, że niezbędne jest zaangażowanie młodszych pokoleń w debatę i poszukiwanie rozwiązań, ponieważ realizacja celów środowiskowych, a zwłaszcza wzmacnianie populacji dzikich owadów zapylających zajmie kilka pokoleń. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje obecne przykłady, m.in. zaangażowanie młodych ludzi w projekt STING^(?). Zarazem apeluje do członkiń i członków KR-u oraz do szerszej społeczności władz lokalnych i regionalnych o wykorzystanie tego przykładu i zaproponowanie działań zwiększających uczestnictwo mieszkańców miast i regionów. Wysiłki te warto adresować szczególnie do dzieci i młodzieży. Zwiększanie świadomości na temat owadów zapylających mogłoby stać się częścią działań w ramach Europejskiego Roku Młodzieży 2022.

Zaangażowanie Europy w skali globalnej

41. Z zadowoleniem przyjmuje pozytywny sygnał wysłany przez 15. Konferencję Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej (UN CBD COP15) i jej zobowiązanie do odwrócenia tendencji utraty gatunków zwierząt i roślin do 2030 r.

(?) STING (*Science and Technology for Pollinating Insects* [Nauka i technologia na rzecz owadów zapylających]), projekt Komisji Europejskiej.

42. Podkreśla kluczowe znaczenie deklaracji z Edynburga dla władz szczebla niższego niż krajowy, miast i władz lokalnych w sprawie globalnych ram na rzecz różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku ⁽⁶⁾, a także zobowiązuje się do jej promowania w ramach dyskusji na temat owadów zapylających na szczeblu europejskim i międzynarodowym.
43. Apeluje do Komisji, by na szczeblu międzynarodowym zajęła się problemem spadku liczebności owadów zapylających oraz opowiedziała się za zdecydowanymi środkami ochrony owadów zapylających i ich siedlisk podczas drugiej części 15. Konferencji Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej, która ma się odbyć w dniach od 25 kwietnia do 8 maja 2022 r. w Kunming w Chinach.
44. Jest gotów uczestniczyć w delegacji UE na 15. Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej oraz na kolejne konferencje, aby podzielić się poglądami władz lokalnych i regionalnych w UE i działaniami, które już wdrożyły, a także pomóc w wykorzystaniu sukcesu deklaracji z Edynburga w dziedzinie ochrony owadów zapylających i ich siedlisk.

Bruksela, dnia 26 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽⁶⁾ <https://www.gov.scot/publications/edinburgh-declaration-on-post-2020-biodiversity-framework/>

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE

(2022/C 270/04)

Sprawozdawca: Juan Manuel MORENO BONILLA (ES/EPL), premier rządu wspólnoty autonomicznej Andaluzja

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje długoterminową wizję jako kluczowy krok na drodze do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i rzeczywistej spójności terytorialnej w całej UE i ubolewa, że opublikowanie długoterminowej wizji nastąpiło po zakończeniu negocjacji w sprawie wspólnej polityki rolnej (WPR) na lata 2021–2027, ponieważ polityka ta mogłaby przyczynić się do wdrożenia strategii, zwłaszcza dzięki lepszej równowadze finansowej między pierwszym a drugim filarem WPR.
2. W związku z tym wyraża żal, że podczas ostatniej reformy WPR porzucono instrumenty konwergencji między polityką spójności a polityką rozwoju obszarów wiejskich. Szczególnie ubolewa nad tym, że zrezygnowano z włączenia Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów dotyczących polityki spójności na lata 2021–2027.
3. Zaznacza, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy musi uwzględniać ludność obszarów wiejskich i tym samym jej pomysły, potrzeby i potencjał oraz gwarantować jej włączenie w projekt integracji europejskiej. Zaleca uwzględnienie potrzeby zastosowania technik komunikacyjnych i reklamowych mających na celu poprawę zbiorowego wizerunku wiejskich sposobów życia, tak by pokazywać kulturowe i społeczne korzyści życia na wsi.
4. Podkreśla potrzebę dopilnowania, aby wzajemnie korzystne powiązania między obszarami wiejskimi i miejskimi zostały uwzględnione we wszystkich dziedzinach polityki UE zgodnie z celami spójności terytorialnej dzięki jak największemu wykorzystaniu silnych wzajemnych zależności między obszarami wiejskimi i miejskimi.
5. Zaleca zmianę obecnego modelu terytorialnego opartego na mieście/regionie na model oparty na wspólnych i przemyślanych relacjach między obszarami wiejskimi i miejskimi. Model ten powinien obejmować mechanizmy rekompensaty, aby umożliwić wzajemną synergii i lepsze wyważenie stosunków między obszarami wiejskimi i miejskimi. Wspólny model miejsko-wiejski poprawia także ochronę różnorodności biologicznej i promuje różnorodność biokulturową obszarów wiejskich.
6. Ubolewa, że wytyczne dotyczące rozwoju działań wspierających i finansowania obszarów wiejskich na szczeblu UE zostaną sporządzone dopiero na okres programowania 2028–2034.
7. Podkreśla pilną potrzebę opracowania europejskiego programu rozwoju obszarów wiejskich w celu określenia konkretnych propozycji dotyczących natychmiastowych działań towarzyszących długoterminowej wizji i zaleca, aby tym konkretnym propozycjom towarzyszyły środki, instrumenty finansowe i cele ilościowe, by zapewnić skuteczną realizację długoterminowej wizji.
8. Proponuje w związku z tym przeznaczenie określonej minimalnej części funduszy europejskich na obszarach wiejskich na projekty pozarolnicze, zarówno w programach operacyjnych polityki spójności, jak i w innych europejskich programach interwencji bezpośrednich (program „Horyzont Europa”, europejski instrument „Łącząc Europę” lub „Kreatywna Europa”).
9. Z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar włączenia perspektywy obszarów wiejskich do wszystkich dziedzin polityki UE. Oceny oddziaływania terytorialnego wspólnych projektów europejskich są warunkiem wstępnym skutecznej i konstruktywnej polityki. W tym kontekście Komitet zwraca uwagę, że w ocenach oddziaływania należy również uwzględnić różnorodność biologiczną oraz cechy biokulturowe.

10. Podkreśla, że należy zapewnić wystarczające środki finansowe na urzeczywistnienie wizji obszarów wiejskich UE. Polityka UE dla obszarów wiejskich powinna być w jak największym stopniu zintegrowana z polityką spójności w celu stworzenia logicznej polityki rozwoju. Oprócz rolnictwa rozwój obszarów wiejskich obejmuje również inne sektory gospodarki. Finansowanie nie powinno się zatem ograniczać wyłącznie do Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Szczególne lokalne uwarunkowania i potrzeby powinny stanowić punkt wyjścia do opracowywania europejskiej polityki obszarów wiejskich, tak jak w przypadku polityki spójności.

11. Wzywa państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do stosowania podejścia opartego na weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich (ang. *rural proofing*) odnośnie do strategii i inwestycji w obecnym okresie programowania 2021–2027 finansowanych w ramach WPR, Funduszu Spójności oraz krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

12. Podkreśla, że szybki i racjonalny pod względem kosztów rozwój energii ze źródeł odnawialnych oraz związanej z nimi infrastruktury i technologii, wymagany w ramach Zielonego Ładu, może powieść się wyłącznie na obszarach wiejskich i we współpracy z nimi. Należy przy tym zwrócić uwagę na ograniczenia dotyczące sieci energetycznych i magazynowania energii, zwłaszcza w wymiarze transgranicznym. Ponieważ zdolność przesyłowa sieci wysokiego napięcia osiągnęła (w niektórych miejscach) granice swoich możliwości, konieczne są inwestycje, aby nadal zapewniać przesył energii ze źródeł odnawialnych. W tym celu jednak obszary wiejskie muszą uczestniczyć w sukcesie gospodarczym.

13. Przypomina o znaczeniu dialogu między wszystkimi stronami zaangażowanymi w przyszłość obszarów wiejskich – od różnych szczebli sprawowania rządów i administracji po główne sektory gospodarki, przedsiębiorstwa, obywateli i środowiska akademickie. Inicjatywy takie jak fora, rady lub dialogi z udziałem wszystkich podmiotów są doskonałym narzędziem dyskusji na temat głównych wyzwań stojących przed obszarami wiejskimi i poszukiwania rozwiązań uwzględniających wszystkie głosy.

14. Potwierdza swe zobowiązanie do współpracy z Komisją Europejską w celu uruchomienia tego roku paktu na rzecz obszarów wiejskich oraz opracowania modelu zarządzania, który umożliwi wszystkim zainteresowanym stronom pomyślną realizację długoterminowej wizji. Przypomina, że zaangażowanie podmiotów lokalnych i regionalnych w tę strukturę zarządzania będzie miało kluczowe znaczenie dla dostosowania działań do wymogów i potrzeb obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wyludnionych lub zagrożonych pod względem demograficznym.

15. Uważa, że najbardziej strategicznymi obszarami, które powinny nadać kształt współpracy lokalnej i regionalnej w ramach paktu na rzecz obszarów wiejskich, powinny być biogospodarka, a w szczególności ekologicznie ukierunkowane rolnictwo, regionalne systemy żywnościowe, mobilność, łączność cyfrowa, dynamika życia społecznego i kulturowego, innowacje w zakresie społecznych usług świadczonych w interesie publicznym i odnawialne źródła energii ze względu na ich potencjał w zakresie ograniczania wyludniania i tworzenia społecznych i gospodarczych możliwości związanych z Zielonym Ładem. Jest zdania, że obszary wiejskie są w stanie popchnąć do przodu niezbędną zrównoważoną europejską transformację ekologiczną.

16. Uważa, że konieczne są dalsze postępy w wycenie usług ekosystemowych zapewnianych przez przyrodę (woda, składniki odżywcze, warstwy wodonośne, regulacja temperatury, różnorodność biologiczna itp.), z których zyski można by częściowo przeznaczyć na gminy wiejskie w celu wsparcia organizacji i rozwoju ich terytorium.

17. Wzywa Komisję do zatroszczenia się o to, by finansowanie publiczne dla obszarów wiejskich było łatwiej uzupełnić o inicjatywy prywatne w sytuacji, gdy dostarczanie dóbr publicznych nie jest opłacalne ekonomicznie, i by w stosownych przypadkach rozważyła pomoc państwa i zachęty podatkowe.

18. Przypomina, że w komunikacie uznaje się szczególny status regionów najbardziej oddalonych, o którym mowa w art. 349 TFUE, i zgadza się z potrzebą zapewniania na obszarach wiejskich w regionach najbardziej oddalonych usług świadczonych w interesie ogólnym o jakości porównywalnej do usług świadczonych na obszarach miejskich.

19. Zwraca uwagę na szczególne wyzwania, przed którymi stoją regiony wiejskie dotknięte zmianami strukturalnymi lub koniecznymi procesami transformacji ekologicznej – na przykład w zakresie wytwarzania energii czy w przemyśle motoryzacyjnym. Obejmuje to także wiejskie regiony turystyczne, które muszą radzić sobie ze zmianą modeli podróży spowodowaną pandemią COVID-19 i zmianą klimatu.

20. Proponuje opracowanie przejrzystych kryteriów, poziomów odniesienia i celów, które służyłyby do monitorowania wpływu działań i postępów w realizacji wizji.

21. Wreszcie apeluje, by ustanowić w kontekście europejskiego semestru wskaźniki mające szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich, na przykład dotyczące odsetka ludności posiadającej dostęp do publicznych usług transportu zbiorowego, usług cyfrowych, usług z zakresu zatrudnienia, zdrowia lub kultury, tak aby wizja przyszłości obszarów wiejskich UE, zwłaszcza na obszarach słabo zaludnionych, stanowiła część wszystkich instrumentów unijnych służących regularnemu przeglądowi gospodarczemu celów ogólnych i szczegółowych.
22. Podkreśla, że aby powiodła się realizacja programu na rzecz obszarów wiejskich, nie może się on opierać na uniwersalnym podejściu dla wszystkich. Dlatego uważa, że istnieje potrzeba precyzyjnej kategoryzacji terytoriów i uznania lokalnej specyfiki opartej na przejrzystych i obiektywnych parametrach i wskaźnikach, które nadają rzeczywistą wartość rozwojowi obszarów wiejskich.
23. Przypomina, że cele rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności ⁽¹⁾ obejmują wsparcie obszarów miejskich i wiejskich o niekorzystnych warunkach geograficznych lub demograficznych. Przewiduje ono również, że państwa członkowskie muszą przeznaczać unijne wsparcie finansowe na projekty promujące rozwój gospodarczy zrównoważony pod względem środowiskowym oraz sprzyjający włączeniu społecznemu w tych regionach.
24. Przypomina w związku z tym, że należy udzielić specjalnego wsparcia obszarom NUTS 3 lub obszarom bardzo słabo zaludnionym bądź o średnim spadku liczby ludności przekraczającym 1 % w okresie między rokiem 2007 a 2017.
25. Wzywa Komisję Europejską, by w porozumieniu z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi zagwarantowała, że inicjatywa dotycząca długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich obejmie praktyczne rozwiązania i środki wsparcia mające na celu stawienie czoła zmianom demograficznym na obszarach wiejskich, a także przypomina o potrzebie realizacji zintegrowanych projektów opartych na programach operacyjnych polityki spójności, krajowych planach strategicznych w ramach wspólnej polityki rolnej oraz instrumentach krajowych strategicznych planów odbudowy. W szczególności w ramach projektów europejskiej współpracy terytorialnej (Interreg) opracowuje się transgraniczne najlepsze praktyki w celu stworzenia innowacyjnych koncepcji i projektów pilotażowych na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego miejsko-wiejskich obszarów funkcjonalnych.
26. Apeluje o uproszczenie przepisów wykonawczych dotyczących funduszy europejskich i pomocy państwa na obszarach wiejskich, o poprawę sposobu ich łączenia oraz o przejście na model oparty na wielu funduszach, który zapewni włączenie obszarów wiejskich do wszystkich obszarów polityki.
27. Uważa, że wytyczne, które zostaną opublikowane przez Komisję w sprawozdaniu z 2024 r. w celu poprawy wsparcia i finansowania dla obszarów wiejskich, powinny obejmować dłuższy okres programowania i nie ograniczać się do ram na lata 2028–2034.
28. Zwraca uwagę Komisji, że planowanie przyszłości obszarów wiejskich musi uwzględniać metodologię systemową zapewniającą systemowe, a nie połowiczne i linearne wizje rozwoju.
29. Zwraca uwagę na znaczenie kompleksowej analizy problemów wyjściowych obszarów wiejskich, ponieważ na jej podstawie wyznaczone zostaną obszary działania w przyszłym planie. W związku z tym jest zdania, że pośród przeanalizowanych problemów gospodarczych brakuje wzmianki o innych trudnościach, takich jak konkurencja zewnętrzna, niestabilność cen czy dystrybucja wartości dodanej brutto między różnymi podmiotami w łańcuchu produkcji i wprowadzania do obrotu w sektorze rolnym i rolno-spożywczym.
30. Jeśli chodzi o możliwości, uważa, że niewystarczająco i wyłącznie pośrednio nawiązuje się do sektorów takich jak zrównoważona turystyka wiejska, rekreacja i działalność kulturalna, które odgrywają jednak bardzo ważną rolę w budowaniu zróżnicowanej, silnej i zrównoważonej gospodarki wiejskiej. Istnieje wiele potencjalnych uzupełniających rodzajów działalności gospodarczej związanych z obszarami wiejskimi poza sektorem rolnictwa, takich jak turystyka rowerowa, łowiectwo, wędrówki piesze, grzyboznawstwo, turystyka uzdrowskowa, gastronomia, sztuka oparta na społeczności lokalnej, pracownie artystyczne i galerie itp.
31. KR pragnie podkreślić znaczenie właściwego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który koncentruje się na nowych modelach biznesowych. Niektóre obszary wiejskie, a w szczególności obszary przygraniczne, charakteryzujące się spadkiem liczby ludności i występowaniem pustostanów, są coraz bardziej narażone na destabilizującą działalność przestępczą. Sprawia to, że normy zacierają się i zmniejsza się poczucie bezpieczeństwa oraz jakości życia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60.

32. Przypomina w związku z tym, że przyszłość obszarów wiejskich zależy od zatrzymywania i przyciągania młodych ludzi, którzy zdecydują się rozwijać swój projekt życiowy na obszarach wiejskich. Znalezione rozwiązania dla wyzwań stojących przed obszarami wiejskimi wymaga zatem aktywnego zaangażowania młodych ludzi, zapewnienia forów do przedstawiania pomysłów i zaangażowania w inicjatywy młodzieżowe na obszarach wiejskich.

33. Podkreśla, że w obecnej sytuacji, wraz z coraz większym starzeniem się społeczeństwa, istnieje pilna potrzeba rozwinięcia gospodarki podstawowych usług, która zapewni powszechną dostępność wszystkich towarów i usług na obszarach wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych. Z zadowoleniem przyjmuje również Europejski Rok Młodzieży 2022 jako okazję do tworzenia możliwości i wsparcia młodzieży wiejskiej w staniu się aktywnymi obywatelkami i obywatelami i podmiotami pozytywnych zmian.

34. Apeluje do Komisji, by w swych propozycjach uwzględniła wkład, który systemy rozproszonego świadczenia usług mogą wnieść w takich dziedzinach jak żłobki, ośrodki opieki nad osobami starszymi, szkoły i świetlice, sklepy lub opieka społeczna i zdrowotna (w której kluczową rolę będą mogły odegrać takie technologie jak telemedycyna i zdalne monitorowanie zdrowia pacjentów). W związku z tym zachęca Komisję Europejską do określenia minimalnych celów ilościowych dla państw członkowskich z myślą o poprawie dostępu do usług – w tym szczególnie do podstawowych usług publicznych – na obszarach wiejskich.

35. Podkreśla potrzebę włączenia wszystkich danych dotyczących systemów, zarówno społecznych, jak i zdrowotnych i społeczno-zdrowotnych, w ramach proponowanego zharmonizowanego podejścia do stosowania systemów informacji geoprzestrzennej, a także konieczność wsparcia wewnętrznej interoperacyjności systemu usług socjalnych oraz jego interoperacyjności z innymi systemami ochrony socjalnej.

36. Podkreśla ponadto znaczenie uwzględnienia wskaźników dotyczących łatwości dostępu do usług socjalnych i usług lokalnych w dziedzinie ochrony socjalnej.

37. Podkreśla znaczenie jak najlepszego wykorzystania współzależności między obszarami wiejskimi i miejskimi zgodnie z logiką sprawiedliwości terytorialnej. Międzygminne inwestycje powinny przynosić korzyści wszystkim jednostkom terytorialnym, tak by w najlepszym przypadku obszary miejskie i wiejskie korzystały na nich w równym stopniu.

38. Wzywa do odpowiedniego uwzględnienia tego pozytywnego wpływu w obliczeniach inwestycyjnych na mieszkańca według rodzajów regionów (miejskich, pośrednich, wiejskich) i – w związku z tym – do przeglądu mechanizmów opracowywania wskaźników zysków z tych inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem małych miast i wsi na obszarach wiejskich.

39. Zaznacza, że produkcja energii ze źródeł odnawialnych stanowi dla obszarów wiejskich szansę na zwalczanie ubóstwa energetycznego i osiągnięcie samowystarczalności energetycznej na obszarach funkcjonalnych (w tym na obszarach wiejskich i miejskich pozostających pod ich wpływem). Podkreśla ponadto, że akceptację zakładów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych można zwiększyć, pozostawiając część generowanych dochodów społecznościom wiejskim.

40. Proponuje by w stosownych przypadkach rozważyć promowanie repatriacji produkcji (tzw. „reshoring”), co stwarza możliwości synergii między rolnictwem, produkcją i handlem na obszarach wiejskich, a tym samym przyczynia się do wzmocnienia lokalnej gospodarki poprzez tworzenie miejsc pracy i zmniejszanie bezrobocia.

41. Podkreśla znaczenie przedstawionych w wizji ram dla rozwoju fizycznej infrastruktury poprawiającej łączność między obszarami wiejskimi i ułatwiającej ich ożywienie społeczno-gospodarcze, i proponuje uwzględnienie w tych ramach agend miejskich.

42. Ponownie zwraca uwagę, jak istotne jest, by poprawa łączności transportowej z obszarami podmiejskimi i wiejskimi następowała głównie za pośrednictwem władz regionalnych i ich programów operacyjnych w celu zagwarantowania skoordynowanych, skutecznych i wydajnych działań. W tym celu strategii transportu miejskiego⁽²⁾ muszą w pełni uwzględniać obszary wiejskie i podmiejskie.

43. Zwraca uwagę na to, że dostępność powierzchni komercyjnych ma duże znaczenie z punktu widzenia dobrego i zrównoważonego rozwoju gospodarki regionalnej oraz zakładania i rozwoju przedsiębiorstw na obszarach wiejskich. Dotyczy to w szczególności regionów przechodzących przemiany strukturalne. Władze lokalne potrzebują wsparcia w proaktywnym wskazywaniu, wyznaczaniu i zmianie przeznaczenia odpowiednich powierzchni. Problemem są przy tym często zakres i koszt potrzebnych usług planistycznych.

44. Stwierdza, że szczególną uwagę należy zwrócić na infrastrukturę i współpracę transgraniczną w wiejskich regionach przygranicznych. Podkreśla konieczność poprawienia infrastruktury i systemu usług transportu publicznego na obszarach wiejskich, tak by zagwarantować opracowanie zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności skracających czas przemieszczania się i zmniejszających liczbę przesiadek w transporcie między obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi.

(²) COM(2021) 811 Komunikat Komisji Europejskiej do Rady i Parlamentu Europejskiego „Nowe unijne ramy mobilności miejskiej”

45. Zaznacza, że podstawowym celem polityki przestrzennej i transportowej powinna być maksymalizacja możliwości zaspokojenia potrzeb przy minimalizacji transportu, co wymaga jego racjonalizacji.
46. Zaleca, aby oferta mobilności multimodalnej uwzględniała również wkład, który modele mobilności jako usługi (akronim w języku angielskim – MaaS) mogą wnieść w przechodzenie na bardziej zrównoważoną energetycznie i klimatycznie łączność fizyczną. Na przykład usługi na żądanie i mobilność współdzielona łącząca społeczności wiejskie z węzłami transportowymi, zwłaszcza dworcami autobusowymi i kolejowymi, mogą zwiększyć wykorzystanie zrównoważonego transportu.
47. Zgadza się z Komisją, że cyfryzacja odgrywa kluczową rolę w rozwoju obszarów wiejskich, umożliwiając im korzystanie z innowacyjnych rozwiązań w celu zwiększenia ich odporności i wykorzystania potencjału. Dlatego też apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na propagowanie ram uzupełniających działania publiczne o działania prywatne w celu finansowania infrastruktury cyfrowej, która mimo niewystarczającej konkurencyjności z punktu widzenia inwestycji prywatnych jest wysoce konkurencyjna ze społecznego i terytorialnego punktu widzenia. Sieci szerokopasmowe mają zasadnicze znaczenie dla dostępu obszarów wiejskich do różnych usług oraz dla rozwiązania problemów wynikających z luk cyfrowych, z którymi boryka się szereg społeczności.
48. Akcentuje, że inwestycje w infrastrukturę cyfrową są niewystarczające, jeżeli nie towarzyszy im odpowiednia oferta szkolenia i poprawy umiejętności cyfrowych, co jest sprawą niecierpiącą zwłoki zwłaszcza na obszarach wiejskich. Ma to również ogromne znaczenie w świetle wzrostu globalnej cyberprzestępczości, a w szczególności konieczności zapewnienia wystarczającej ochrony przed cyberatakami lokalnym przedsiębiorstwom, które są częścią łańcucha żywnościowego.
49. Przypomina, że obszary wiejskie są szczególnie narażone na skutki pandemii COVID-19 ze względu na znacznie mniej zdwersyfikowaną gospodarkę, duży odsetek pracowników wykonujących niezbędne zawody i słabą infrastrukturę internetową. Niemniej wpływ pandemii na rozwój telepracy stwarza możliwości przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów wiejskich oraz podejmowania innowacyjnej działalności społecznej i gospodarczej na obszarach wiejskich w perspektywie długoterminowej. W związku z tym proponuje rozważenie między innymi popularyzacji wysokiej jakości wspólnej przestrzeni biurowej (ang. *coworking*) w społecznościach wiejskich bądź tworzenie zachęt podatkowych w celu motywowania przedsiębiorstw prywatnych do zezwalania pracownikom na pracę w wybranej przez nich samych lokalizacji geograficznej.
50. Uważa, że zgodnie z podejściem „nie pozostawiać nikogo w tyle” podkreślonym przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen musimy dysponować narzędziami zapewniającymi ekosystemy innowacji na każdym obszarze, które stwarzałyby szanse dla wszystkich przedsiębiorców, mikroprzedsiębiorstw i MŚP na obszarach wiejskich, wzmacniając małe przedsiębiorstwa wiejskie, a także odpowiednią ofertą szkoleń i doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności cyfrowych i innych umiejętności miękkich związanych z otwartymi innowacjami, współpracą międzyregionalną i międzynarodową oraz komunikacją międzykulturową.
51. Z zadowoleniem przyjmuje większe wsparcie dla inicjatyw zaplanowanych oddolnie, takich jak LEADER/RLKS – określających rolę lokalnych grup działania – i inteligentnych wsi i zachęca do dalszego wykorzystywania wniosków wysnutych w ramach tych programów i metod. Zwraca w tym kontekście uwagę na korzyści płynące z rozwoju regionalnego opartego na innowacjach, ukierunkowanego na lokalne umiejętności i zaangażowanie. Właściwe organy na szczeblu regionalnym i krajowym powinny być otwarte na innowacyjne pomysły podmiotów lokalnych i w miarę możliwości je wspierać.
52. Wnosi, by uwzględniono również wkład dziedzictwa kulturowego, a także osób i podmiotów twórczych lub aktywnych w dziedzinie kultury i sztuki, w budowanie zrównoważonej i dostatniej przyszłości oraz w zwiększanie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich, co przyczyni się również do poprawy dobrobytu gospodarczego tych osiedli.
53. Uważa, że ogromną wartość ma uznanie w komunikacji roli zrównoważonej gospodarki rolnej i leśnej w budowaniu odporności na kryzys klimatyczny i związane z nim zagrożenia oraz w ochronie różnorodności biologicznej.
54. Przypomina, że transformacja ekologiczna i cyfrowa powinna również zapewnić stworzenie bardziej odpornych i sprawiedliwych społeczeństw uwzględniających potrzeby wszystkich członków społeczności wiejskiej, w tym grup w niekorzystnej sytuacji oraz osób żyjących na obszarach słabiej rozwiniętych i w skrajnym ubóstwie. Dlatego też należy zaznaczyć, że transformacja ekologiczna i cyfrowa muszą być bardziej sprawiedliwe i sprzyjać włączeniu społecznemu.
55. Jest zdania, że rolnictwo powinno być w stanie nadal odgrywać centralną rolę na obszarach wiejskich. Wzywa Komisję do zadbania o odpowiednią realizację planów strategicznych, które umożliwią oparcie lokalnej strategii na specyfice danego regionu i na waloryzacji typowych produktów lokalnych, i które każde państwo członkowskie będzie musiało opracować w ramach nowej wspólnej polityki rolnej (WPR), aby zagwarantować, że europejski sektor pierwotny zmierza w kierunku nakreślonym w Zielonym Ładzie, strategii „Od pola do stołu” czy strategii na rzecz bioróżnorodności.

56. Podkreśla potrzebę wspierania procesów osiągania samowystarczalności i bezpieczeństwa żywnościowego opartych na produktach lokalnych, jakościowych i ekologicznych, w ramach innowacyjnych łańcuchów wartości, które zapewniają organizację terytorialną. Odnotowuje ustalenie w najbliższych latach odsetka gruntów przeznaczonych na rolnictwo ekologiczne w wysokości 25 %, w związku z czym uważa, że niezbędne są środki wsparcia i środki towarzyszące, jak również strategie polityczne zachęcające do konsumpcji zgodnej z tym celem.

57. Podkreśla, że wymiana pokoleń w rolnictwie pozostaje pilną kwestią, w związku z czym istotne jest wspieranie włączenia zarówno młodych ludzi, jak i kobiet na obszarach wiejskich w działalność rolniczą i w nabywanie własności gospodarstw rolnych. Zgadza się zatem z Komisją, że należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby młodych ludzi, aby zachęcić ich do pozostania na obszarach wiejskich. Uważa za konieczne wzmocnienie polityki publicznej na rzecz modernizacji gospodarstw rolnych, tak aby z myślą o rozwiązaniu problemu wymiany pokoleń wspierała młodych rolników w rozpoczynaniu działalności, ułatwiając im dostęp do programów integracji społeczno-zawodowej, a także do możliwości kształcenia, podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania oferowanych na szczeblu lokalnym oraz do oferty kulturalnej. Zgadza się również, że istotne jest poświęcenie szczególnej uwagi kobietom poprzez poszerzenie możliwości zatrudnienia i szkolenia oraz propagowanie środków na rzecz godzenia życia zawodowego z rodzinnym.

58. Podkreśla, że po brexicie znaczna liczba wykwalifikowanej siły roboczej musiała stawić czoła zmianom w warunkach pracy i przepisach, a UE powinna rozważyć wprowadzenie ram wsparcia dla tych kategorii pracowników migrujących. Ponadto, co najważniejsze, UE powinna rozważyć uruchomienie programów mających na celu pomoc i motywowanie wykwalifikowanych pracowników migrujących do powrotu do domu, do swojej ojczyzny.

59. Uważa, że niezbędne jest zapewnienie uczciwych cen i dochodów osobom pracującym w rolnictwie. Dlatego też należy przeciwdziałać niekorzystnym dla przedsiębiorstw zmianom na rynku. Wspólna polityka rolno-żywnościowa UE (WPR) powinna temu zapobiegać za pomocą takich instrumentów jak ogólne dostosowanie wielkości produkcji do potrzeb rynku w czasach kryzysu oraz przepisy dotyczące kwalifikowanego dostępu do rynku.

60. Zauważa, że znaczna część pracy w sektorze rolno-spożywczym w UE jest wykonywana przez pracowników migrujących. Często przekłada się to na niepewną sytuację tej grupy. Dlatego należy wzmocnić agendę społeczną UE na rzecz wyższych płac minimalnych, dobrych warunków pracy oraz integracji społecznej.

61. Zaznacza, że dla wielu europejskich rolników i hodowców transformacja ekologiczna będzie pod wieloma względami procesem pełnym wyzwań. Skuteczne wykorzystanie pojawiających się możliwości wymaga szczególnych starań w zakresie komunikacji, podnoszenia świadomości i szkolenia umożliwiających przekazanie – z jednej strony – przesłania dotyczącego nowego zrównoważonego i ekologicznego rolnictwa, a z drugiej strony – umiejętności jego praktykowania.

62. Podkreśla znaczenie zapobiegania porzucaniu gruntów rolnych oraz ułatwienia dostępu do nich, co wymaga opracowania odpowiednich ram prawnych i nowych instrumentów gospodarowania gruntami, a także zapewnienia zachęt podatkowych i niezbędnego finansowania.

63. Zauważa, że coraz liczniejsze występowanie dużych drapieźników i związane z tym częstsze napaści na pasące się wolno zwierzęta hodowlane stają się problemem dla rolnictwa górskiego i nieraz skutkują nawet zaniechaniem takiej działalności. Tymczasem pasterstwo w regionach górskich odgrywa ważną rolę, gdyż zapobiega reforestacji całych regionów, a tym samym bardzo przyczynia się do ochrony przyrody i ochrony przed erozją oraz stanowi nieoceniony kapitał ochrony krajobrazu na obszarach wiejskich. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do:

- ustanowienia wspólnego europejskiego systemu zarządzania populacją wilka i dużych zwierząt mięsożernych, w szczególności niedźwiedzia,
- rozważenia zmiany załączników do dyrektywy siedliskowej w celu szybszego dostosowywania się do zmian w niektórych populacjach oraz obniżania lub podnoszenia poziomu ochrony w zależności od kraju lub jednostki terytorialnej, jeżeli byłoby to uzasadnione pozytywną lub negatywną ewolucją populacji gatunków chronionych i zagrożeniem dla działalności pasterskiej,
- umożliwienia w większym zakresie dostosowania przepisów europejskich i niezbędnych środków do lokalnych warunków w celu lepszego zarządzania populacjami drapieźników, w szczególności populacją wilka oraz niedźwiedzia.

64. Podkreśla znaczącą rolę infrastruktury rolnej w organizacji i spójności obszarów wiejskich. Wzywa Komisję, by w swych propozycjach uwzględniła środki gwarantujące stan ochrony i konserwację tej infrastruktury, którą tworzą zasadniczo drogi o nawierzchni przepuszczalnej (niewyłożone asfaltem).

65. Jeśli chodzi o inicjatywy przewodnie dotyczące odpornych obszarów, zwraca się, by uwzględniono obszary powodziowe ze względu na ich ogromny wkład w zwiększanie odporności klimatycznej, rozwój rolnictwa niskoemisyjnego oraz zapobieganie powodziom i zarządzanie nimi. Wiele rzek i terenów zalewowych ma charakter transgraniczny, a zatem stanowi wyzwanie o charakterze transgranicznym, jak również jest częścią szerszego problemu związanego z wodą. Istnieje więc potrzeba współpracy międzynarodowej.

66. Przypomina, że długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich powinna zwiększyć rolę regionów w określaniu ich priorytetów. W tym względzie uważa, że w trakcie przygotowywania przepisów dotyczących WPR, związanych z nią strategicznych planów krajowych oraz krajowych planów odbudowy zaprzepaszczo szansę na zapewnienie, by przyszłe projekty inwestycyjne na obszarach wiejskich były rzeczywiście oparte na potrzebach każdego terytorium, wskazanych przez jego własne zainteresowane podmioty.

67. Apeluje, aby istniejące w każdym regionie UE, opracowane z udziałem wielu podmiotów, regionalne strategie inteligentnej specjalizacji zostały w większym stopniu uwzględnione w przyszłym rozwoju procesów planowania mających wpływ na obszary wiejskie.

68. Wnosi o zapewnienie wystarczającego wsparcia technicznego dla budowania zdolności samorządów na obszarach wiejskich, które mają mniejsze umiejętności programowania – zwłaszcza strategii długofalowych – i wydatkowania funduszy UE. Wzywa również do uproszczenia wymogów, wprowadzenia udogodnień lub konkretnych inicjatyw, tak aby mniejsze gminy, które zatrudniają mniej pracowników w swoich organach administracji, mogły również uczestniczyć w projektach europejskich.

69. Podkreśla znaczenia gospodarki społecznej jako podstawowego narzędzia obecnego i przyszłego rozwoju obszarów wiejskich UE. Odgrywa ona strategiczną rolę w obliczu wyzwań demograficznych i starzenia się społeczeństwa poprzez tworzenie bardziej odpornych przedsiębiorstw silnie powiązanych z lokalną społecznością, zatrzymywanie miejscowej ludności oraz wspieranie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, szkolenia pracowników, przedsiębiorczości kobiet, wchodzenia młodych ludzi na rynek pracy i wymiany pokoleń.

Bruksela, dnia 26 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Równość płci a zmiana klimatu: w kierunku uwzględniania aspektu płci w Europejskim Zielonym Ładzie

(2022/C 270/05)

Sprawozdawczyni: Kata Tüttő (HU/PES), członkini Generalnego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych w Budapeszcie, Węgry

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Stwierdza, że równość płci jest jedną z fundamentalnych zasad Europy i Unii Europejskiej zapisaną w Traktatach oraz uznaną w **art. 23 Karty praw podstawowych** Unii Europejskiej. **Art. 8 TFUE** wymaga od Unii, by we wszystkich działaniach zmierzała do zniesienia nierówności między kobietami a mężczyznami oraz do wspierania równości.
2. Przypomina, że równość płci, bezpieczne i elastyczne zatrudnienie oraz równowaga między życiem zawodowym a prywatnym zostały potwierdzone w **zasadach 2, 5 i 9 Europejskiego filaru praw socjalnych** ogłoszonego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r.
3. Uznaje, że polityka klimatyczna ma zróżnicowany wpływ na płeć oraz że należy wspierać równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet w celu zapewnienia skutecznych działań w dziedzinie klimatu⁽¹⁾. Podkreśla, że przede wszystkim trzeba zadbać o to, by kobiety były zaangażowane w opracowywanie strategii i działań w odpowiedzi na kryzysy i na rzecz bardziej demokratycznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu Europy.

Podejście do zmiany klimatu uwzględniające problematykę płci

4. Odnotowuje, że zagrożenia związane ze zmianą klimatu, globalnym ociepleniem, utratą różnorodności biologicznej i degradacją środowiska mają większy wpływ na najuboższe i najsłabsze grupy społeczne w krajach globalnego Południa i w państwach UE. Zwraca uwagę, że zmiana klimatu pociąga za sobą złożone zagrożenia, które pogłębiają utrzymujące się od dawna dysproporcje społeczno-ekonomiczne i istniejące nierówności, takie jak te związane z brakiem równouprawnienia płci. Podkreśla zatem, że polityka i środki w dziedzinie klimatu, które pomijają analizę dotyczącą płci i podejście uwzględniające problematykę płci, prawdopodobnie zwiększą nierówności społeczne.
5. Przyznaje, że na całym świecie kobiety i dziewczęta są bardziej narażone na skutki zmiany klimatu i degradację środowiska naturalnego, a jednocześnie mogą wywrzeć duży wpływ i odegrać kluczową rolę na drodze do neutralności klimatycznej i w przystosowywaniu się do skutków zmiany klimatu. Zaznacza, że ze względu na szczególne doświadczenia i perspektywy kobiety i mężczyźni często mogą mieć uzupełniające się innowacyjne sposoby myślenia i twórcze pomysły i że włączenie analiz dotyczących płci do polityki klimatycznej oraz uznanie różnorodnych tożsamości płciowych poszerzają jej stosowanie w całym społeczeństwie. W tym kontekście popiera wspólne oświadczenie opublikowane przez rząd szkocki i UN Women podczas COP26, w którym wzywa się do zwiększenia roli kobiet i dziewcząt w przeciwdziałaniu zmianie klimatu⁽²⁾.
6. Jest zdania, że należy wzmocnić pozycję kobiet w kontekście zmiany klimatu poprzez lepszą edukację i zwiększanie wiedzy na temat technologii, środków i działań związanych z klimatem oraz poprzez promowanie ich roli w procesie decyzyjnym dotyczącym tych dziedzin.

⁽¹⁾ Konkluzje Rady – przygotowania do posiedzeń Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) (Glasgow, 31 października – 12 listopada 2021 r.).

⁽²⁾ <https://www.gov.scot/publications/glasgow-womens-leadership-statement-gender-equality-climate-change/>

7. Podkreśla, że są istotne powiązania między płcią, zmianą klimatu i innymi wyzwaniami środowiskowymi. Zwraca uwagę, że kobiety i mężczyźni mogą inaczej odczuwać skutki zmiany klimatu oraz skutki społeczno-ekonomiczne polityki klimatycznej, w zależności od sytuacji życiowej i różnych zdolności do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej na poziomie indywidualnym, że w odmienny sposób postrzegają oni możliwości łagodzenia zmiany klimatu i mają wobec nich odmienną postawę. Uważa, że kobiety i dziewczęta mogą walczyć przyczynić się do zmiany zachowań w tym zakresie.

Uwzględnianie perspektywy płci

8. Zaznacza, że uwzględnianie perspektywy płci, rozumiane jako jej włączenie na etapie przygotowania, opracowywania, wdrażania, monitorowania i oceny strategii politycznych, środków regulacyjnych i programów wydatkowania środków, jest cennym sposobem zapewnienia równości płci i ubolewa nad niestosowaniem tej praktyki.

9. Odnotowuje, że choć strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025⁽³⁾ uwzględnia fakt, że polityka i programy realizowane w ramach Europejskiego Zielonego Ładu mogą inaczej wpływać na kobiety i mężczyzn, zapowiedziane włączenie perspektywy płci do wszystkich głównych inicjatyw Komisji nie jest wyraźnie zaznaczone⁽⁴⁾. Nawiązuje do rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, która „podkreśla potrzebę włączenia perspektywy płci w działania i cele wpisujące się w ramy Zielonego Ładu, w tym uwzględniania aspektu płci i działań dotyczących tego aspektu”⁽⁵⁾.

10. Podkreśla, że oceny skutków segregowane według kryterium płci, które stanowią kluczowy element unijnego zestawu narzędzi służących uwzględnianiu aspektu płci, nie zostały w pełni rozwinięte, ponieważ zbyt często nie gromadzi się i nie wykorzystuje się przekrojowych danych, statystyk i informacji segregowanych według kryterium płci. Wzywa Komisję do zastosowania „Przewodnika na temat oceny oddziaływania pod kątem płci” Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn⁽⁶⁾. Zaznacza, że dane gromadzone we wszystkich państwach członkowskich UE powinny zawierać bardziej kompleksowe wskaźniki płci, bez zwiększania spoczywających na władzach lokalnych i regionalnych obciążeń administracyjnych.

11. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie grupy zadaniowej ds. równości⁽⁷⁾, która ma zadbać o uwzględnianie kwestii równości, w tym równouprawnienia płci i zróżnicowania pod względem płci, we wszystkich obszarach polityki UE, od ich opracowania po ich wdrożenie. Apeluje do UE o ułatwienie wymiany najlepszych praktyk między władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz unikanie podejścia odgórnego.

12. Stwierdza, że udział kobiet w procesie podejmowania decyzji w sprawie zmiany klimatu jest kolejnym ważnym czynnikiem z punktu widzenia bardziej ukierunkowanej na aspekt równości płci i skutecznej polityki klimatycznej i odnośnych programów. Apeluje o zwiększenie udziału kobiet w działaniach prowadzonych we wszystkich instytucjach UE, organach rządowych i władzach publicznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. Wzywa Radę do odblokowania dyrektywy w sprawie kobiet w zarządach⁽⁸⁾.

13. Podkreśla, że odbudowa po pandemii jest szansą na zbudowanie nowej normalności i przekierowanie zasobów na społeczeństwo neutralne dla klimatu i zrównoważone pod względem płci. Zachęca do korzystania z narzędzi uwzględniania aspektu płci w celu wdrożenia planów odbudowy i zwiększania odporności, skoro mają one stanowić podstawę nie tylko odbudowy, lecz również zrównoważonego, sprawiedliwego i równego społeczeństwa.

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=PL>

⁽⁴⁾ W komunikatach „Europejski Zielony Ład” (COM(2019) 640 final), „Cel klimatyczny Europy do 2030 r.” (COM(2020) 562 final) i „Ramy polityczne dotyczące klimatu i energii” (COM(2014) 15 final); „Czysta planeta dla wszystkich” (COM(2018) 773 final) nie wspomina się o płci. Program działań w zakresie środowiska (1386/2014/UE) zawiera jedną wzmiankę o kobietach ciężarnych jako słabszej grupie, pomimo, że uwzględnianie aspektu płci jest obowiązkiem zapisanym w Traktatach, że w „Strategii na rzecz równouprawnienia płci” (COM(2020) 152) przedstawiono ramy polityki równości płci i upowszechniania aspektu płci i że UE zobowiązała się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz planu działania w sprawie równości płci UNFCCC (2019 r.). <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jcms.13082>.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

⁽⁶⁾ <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-impact-assessment/guide-gender-impact-assessment>

⁽⁷⁾ Unia równości: pierwszy rok działań i dokonań | Komisja Europejska (europa.eu).

⁽⁸⁾ Dzięki temu co najmniej 40 % członków zarządów niewykonawczych spółek stanowiłyby kobiety.

14. Apeluje o rozwój badań w celu wskazania przeszkód w udziale w podejmowaniu decyzji, a także rozważenia, w jaki sposób stereotypy płci wpływają na konsumpcję i styl życia ludzi. Zachęca do korzystania z takich modeli jak GAMMA (Gender Assessment Method for Mitigation and Adaptation – metoda oceny uwzględnienia aspektu płci w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej) z myślą o uzyskaniu lepszych danych.

15. Uważa, że podejście uwzględniające aspekt płci może być bardziej adekwatne do potrzeb i możliwości wszystkich obywaterek i obywateli. Władze lokalne i regionalne mają wszelkie dane po temu, by łączyć kwestie społeczne z działaniami w dziedzinie klimatu, gdyż są szczeblem sprawowania rządów najbliższym obywateli i odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu prawodawstwa. Podkreśla, że należy wspierać udział kobiet na wszystkich szczeblach instytucjonalnych, począwszy od unijnego.

16. Apeluje, aby Europejski Pakt na rzecz Klimatu odzwierciedlał perspektywę płci w celu wywarcia wpływu na działania i strategię polityczne w dziedzinie klimatu, uwzględniając konkretne działania informacyjne ukierunkowane na podnoszenie świadomości, kształcenie i wymianę wiedzy na temat perspektyw płci.

17. Podkreśla znaczenie współpracy ponadpartyjnej między organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką płci i środowiska i organizacjami obywatelskimi oraz opracowywania wspólnych kampanii uświadamiających i programów szkoleniowych.

Zielone miejsca pracy

18. Przyjmuje z zadowoleniem, że zielona, cyfrowa i sprzyjająca włączeniu społecznemu odbudowa stworzy nowe możliwości zatrudnienia bądź aktywizacji w gospodarce cyfrowej długotrwale bezrobotnych kobiet. Utrzymuje, że dążenie do zrównoważonej i niskoemisyjnej gospodarki umożliwi uwzględnienie perspektywy płci, aby uniknąć utrwalania istniejących nierówności.

19. Podkreśla, że wkład kobiet w ekologiczną działalność gospodarczą ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia sprawiedliwego zrównoważonego rozwoju. Należy ten wkład uwidocznić oraz zaakcentować jego wartość. Kobiety i dziewczęta mogą również korzystać z możliwości w dziedzinie zielonej przedsiębiorczości i stać się raczej ekologicznymi pracodawczyniami niż pracownicami, pod warunkiem że nie osłabi to pozycji kobiet wykonujących pracę najemną, które zaczęły prowadzić działalność na własny rachunek.

20. Przyznaje, że technologia będzie odgrywać istotniejszą rolę w życiu i że zasadnicze znaczenie ma to, by sektor technologii był dostosowany do społeczeństwa, któremu służy. Wnosi o stworzenie i zapewnienie finansowania programów szkoleniowych w zakresie specjalistycznej wiedzy cyfrowej i technologicznej dla kobiet i dziewcząt, gdyż jest to największa szansa na przyspieszenie innowacji w dziedzinie transformacji klimatycznej i energetycznej dzięki zwiększeniu parytetu płci w tych sektorach i zapewnieniu równego dostępu do możliwości zawodowych⁽⁹⁾.

21. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do włączenia równouprawnienia płci jako istotnego elementu transformacji cyfrowej, w tym do uwzględniania perspektywy płci przy opracowywaniu polityki edukacji cyfrowej, popularyzowania programów mentoringu prezentujących kobiecie wzorce do naśladowania w ICT, wyeliminowania umyślnej i nieumyślnej dyskryminacji ze względu na płeć z algorytmów, zapobiegania przemocy w sieci, wykorzystania wysiłków i programów Erasmus+, wspierania koncepcji uczenia się przez całe życie w podejściu do kształcenia dorosłych, zwłaszcza na obszarach oddalonych, a także zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu.

22. Uważa, że telepraca może przyczynić się do lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, zwłaszcza w przypadku kobiet, o ile rodziny będą mieć dostęp do przystępnej cenowo i wysokiej jakości opieki nad młodszymi i starszymi dziećmi przez cały czas pracy. Zwraca zarazem szczególną uwagę, że kobiety częściej padają ofiarą przemocy domowej⁽¹⁰⁾. Podkreśla wagę dostępu do najnowszego sprzętu informatycznego i szybkiego internetu po przystępnych cenach, by móc pracować w domu, a także rozszerzenia programu WIFI4EU na obszary oddalone. Nalega, by szybko przystąpiono do ambitnego wdrożenia dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym z 2019 r.

⁽⁹⁾ Pozytywnymi przykładami są Women and Girls in STEM Forum, Girls Go Circular (eit.girlsgocircular.eu); stworzenie tabeli wyników „Kobiety w sektorze cyfrowym” w ramach indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI).

⁽¹⁰⁾ <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response/violence-against-women-during-covid-19>

Zrównoważony transport publiczny i zrównoważona mobilność

23. Podkreśla, że projektowanie i planowanie systemów transportu w miastach powinno w większym stopniu uwzględniać brak równowagi w dziedzinie płci, gdyż kobiety zazwyczaj częściej korzystają z transportu publicznego. Zaznacza, że głównymi aspektami, które należy poprawić, są bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa. Wzorce mobilności (w tym rozkłady jazdy) i decyzje dotyczące dogodności tras muszą uwzględniać różne sposoby korzystania ze względu na płeć (więcej dojazdów do pracy dla mężczyzn i krótsze podróże z wieloma przystankami dla kobiet), a także podział ról na rynku pracy i w gospodarce usług opiekuńczych. Podkreśla, że zdolność przewozowa, niezawodność i elastyczność usług transportu publicznego poza godzinami szczytu muszą w większym stopniu uwzględniać wzorce mobilności osób wszystkich płci i w każdym wieku, przy czym należy pamiętać, że każda gmina, region i kraj powinny organizować swoje usługi transportu publicznego zgodnie z różnymi potrzebami i realiami w środowiskach tak miejskich, jak i wiejskich.

24. Jest zdania, że proste, opłacalne i dające się powielać inicjatywy, takie jak zezwolenie autobusom nocnym na zatrzymywanie się na żądanie lub zapewnienie ścieżek rowerowych i chodników, które są dobrze oświetlone i w pełni oddzielone od ruchu drogowego, mogłyby przyczynić się do bardziej zrównoważonej, bezpiecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu mobilności.

25. Uważa, że takie inicjatywy jak „Kobiety a transport – platforma UE na rzecz zmian” mogą przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia kobiet w sektorze transportu i stanowić dobre forum wymiany najlepszych praktyk, a także wzywa do podjęcia działań następczych przez ambasadorów różnorodności w sektorze transportu.

26. Wzywa Komisję do zaplanowania sposobu połączenia miast z obszarami oddalonymi, a także sposobu zapewnienia dostępności i łączności oraz większego wykorzystania ekologicznie czystych pojazdów, pociągów i hybrydowych autobusów elektrycznych na dłuższych dystansach. Wierzy w rozwiązania cyfrowe w sprzedaży biletów w różnych aplikacjach. Dostrzega starania podjęte w nowej agendzie miejskiej UE.

Ubóstwo energetyczne

27. Wyraża głębokie zaniepokojenie gwałtownym wzrostem cen energii elektrycznej i gazu do najwyższego od dziesięcioleci poziomu we wszystkich państwach członkowskich, co wpędza wiele kobiet i mężczyzn w ubóstwo energetyczne i ubóstwo w zakresie mobilności. Wzywa UE do podjęcia długoterminowych środków zaradczych, w tym zbadania przyczyn wzrostu cen energii.

28. Dostrzega, że ubóstwo energetyczne w nieproporcjonalnym stopniu dotyka kobiety ze względu na strukturalne nierówności w rozkładzie dochodów, ich status społeczno-ekonomiczny oraz lukę opiekuńczą w kontekście płci.

29. Zwraca uwagę na rezolucję Parlamentu Europejskiego⁽¹¹⁾ wzywającą UE do uwzględnienia aspektu płci we wszystkich strategiach politycznych i programach w dziedzinie energii, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dziewcząt, które borykają się z ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

30. Zachęca Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego (EPAH) do uwzględnienia perspektywy płci w swoich wskaźnikach oraz przy wykorzystywaniu i gromadzeniu danych.

31. Ponownie zwraca uwagę, że ubóstwo energetyczne jest poważnym wyzwaniem społecznym o konsekwencjach społecznych, gospodarczych i środowiskowych, którym należy pilnie zaradzić na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. Podkreśla zatem, że zwalczanie ubóstwa energetycznego wymaga zastosowania różnych instrumentów polityki publicznej przy uwzględnieniu kwestii efektywności energetycznej i ochrony socjalnej.

32. Z zadowoleniem przyjmuje takie inicjatywy jak „Kobiety a transport – platforma na rzecz zmian” oraz „Price of Women in Energy” jako sposób promowania równouprawnienia płci oraz wnioski w sprawie Funduszu Społecznego na rzecz Działań w dziedzinie Klimatu w celu zrekompensowania nierównoważonych pod względem społeczno-gospodarczym skutków rozszerzenia systemu handlu emisjami na transport i budynki, w którym wspomina się o konieczności uwzględnienia perspektywy kobiet. Podkreśla, że wdrażanie Funduszu Społecznego na rzecz Działań w dziedzinie Klimatu i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji musi opierać się na podejściach uwzględniających aspekt płci. Odnosi się pozytywnie do przyszłego uruchomienia Platformy Równości w Sektorze Energetycznym przez Dyрекcję Generalną Komisji ds. Energii.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 93.

Sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci

33. Przypomina, że *sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci* oznacza uwzględnianie aspektu płci w całym procesie budżetowym w celu włączenia perspektywy równości płci do wszystkich decyzji dotyczących dochodów i wydatków.

34. Wyraża zaniepokojenie wnioskami z dwóch niedawnych badań przeprowadzonych przez Parlament Europejski w 2015 i 2017 r., w których podkreślono, że podczas sporządzania budżetu w praktyce niewystarczająco uwzględnia się aspekt płci oraz że w latach 2015–2017 nie poczyniono postępów w tym zakresie⁽¹²⁾.

35. Jest zaniepokojony, że upowszechnianie aspektu płci nie figuruje wśród jedenastu kryteriów oceny określonych w rozporządzeniu w sprawie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Szerzej rzecz ujmując, Europejski Trybunał Obrachunkowy⁽¹³⁾ uważa, że budżet UE nie uwzględnia perspektywy płci, gdyż w dużej mierze brakuje kluczowych elementów, takich jak analiza dotycząca płci, związane z płcią cele, wskaźniki i rozliczalność poprzez sprawozdawczość.

36. Ubolewa, że w niedawnym komunikacie pt. „Strategia dotycząca finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej”⁽¹⁴⁾ nie uwzględniono perspektywy płci, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że włączenie społeczne jest jednym z czterech głównych wskazanych obszarów, w których potrzebne są dodatkowe działania, aby system finansowy mógł w pełni wspierać przestawienie się gospodarki na zrównoważony rozwój.

37. Wzywa Komisję i Radę do zobowiązania się do sporządzania całego budżetu UE z uwzględnieniem aspektu płci oraz do pełnej realizacji zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, między innymi podczas przeglądu śródkresowego obecnych wieloletnich ram finansowych (WRF) oraz wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

38. Zwraca uwagę na opinię KR-u „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025”⁽¹⁵⁾, w której zaapelował o wyraźniejsze powiązanie strategii z głównymi priorytetami politycznymi i strategiami UE, w szczególności transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Z zadowoleniem przyjmuje opinię KR-u „Aspekt płci w funduszach strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2021–2027 ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania programów operacyjnych”⁽¹⁶⁾, w której podkreśla potrzebę uwzględnienia równouprawnienia płci jako przekrojowego kryterium opracowywania programów polityki spójności, do czego należy dążyć w drodze realizacji programów. Jest to znaczący czynnik osiągnięcia celów zrównoważonego i wyważonego rozwoju w ramach polityki spójności.

Szczebel międzynarodowy

39. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) o przyjęciu polityki równości płci⁽¹⁷⁾ i planu wdrażania w celu uwzględnienia aspektu płci w jego pracach.

40. Wyraża zadowolenie z ustanowienia specjalnego programu w ramach procesu UNFCCC – wzmocnionego programu prac z Limy w dziedzinie równości płci i planu działania w sprawie równości płci – w celu rozwiązania problemu braku ukierunkowanego na aspekt płci i uwzględniającego go wdrażania polityki klimatycznej oraz dopilnowania, by głos kobiet został uwzględniany w globalnej dyskusji i międzynarodowych negocjacjach w sprawie zmiany klimatu. W szczególności pochwała wyznaczenie krajowych punktów kontaktowych ds. aspektu płci i zmiany klimatu (NGCCFP) dla każdej ze stron.

⁽¹²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/660058/IPOL_BRI\(2020\)660058_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/660058/IPOL_BRI(2020)660058_EN.pdf)

⁽¹³⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_PL.pdf

⁽¹⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0390&qid=1635262292392&from=PL>

⁽¹⁵⁾ CDR 2016/2020.

⁽¹⁶⁾ CDR 2503/2021.

⁽¹⁷⁾ https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2020/05/IPCC_Gender_Policy_and_Implementation_Plan.pdf

41. Odnotowuje, że w konwencjach z Rio ⁽¹⁸⁾ uznano istotne powiązania między kwestiami związanymi z płcią. Zwraca uwagę na deklarację pekińską i pekińską platformę działania, które są najbardziej kompleksowym źródłem wskazówek i inspiracji do osiągnięcia równouprawnienia płci. Szczególnie w obszarze K ⁽¹⁹⁾ kładzie się nacisk na większe zagrożenia dla kobiet i dziewcząt we wrażliwych ekosystemach oraz na degradację środowiska naturalnego, którą potęgują skutki zmiany klimatu spowodowanej działalnością człowieka.
42. Zwraca się o zapewnienie, że wkład ustalony na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym będzie uwzględniał czynniki społeczne oraz perspektywę płci.
43. Przyjmuje z zadowoleniem preambułę porozumienia paryskiego, w której wezwano do osiągnięcia równości płci i wsparcia silniejszej pozycji kobiet, aby pomóc w ograniczeniu globalnego ocieplenia. Popiera uznanie w porozumieniu paryskim potrzeby przyjęcia podejścia uwzględniającego aspekt płci w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu (art. 7 ust. 5) i działań na rzecz budowania zdolności (art. 11 ust. 2), lecz wyraża ubolewanie z powodu braku działań w tym zakresie i dalszego planu wdrażania.

Bruksela, dnia 27 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽¹⁸⁾ Mianowicie Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej (CBD), Ramowa konwencja ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) oraz Konwencja ONZ w sprawie zwalczania pustyńnienia (UNCCD).

⁽¹⁹⁾ https://beijing20.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/PFA_E_Final_WEB.pdf

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby

(2022/C 270/06)

Sprawozdawczyni:	Marieke SCHOUTEN (NL/Zieloni), członkini zarządu gminy Nieuwegein
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby” COM(2021) 400 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji Europejskiej „Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby”, a także położony w nim nacisk na zdrowie i przyjęte w nim podejście przekrojowe. Oczekuje na zapowiedziane działania i propozycje i apeluje, by były one spójne i zgodne ze sobą oraz z innymi inicjatywami w ramach Zielonego Ładu.
2. Podkreśla potrzebę pełnego wdrożenia prawodawstwa UE zgodnie z zasadami TFUE określonymi w jego art. 191 ust. 2 (zasadami ostrożności, działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i zasadą „zanieczyszczający płaci”).
3. Zaznacza, że zanieczyszczenie jest poważnym problemem, który należy rozwiązać za pomocą skutecznego wielopoziomowego sprawowania rządów i podejścia transgranicznego: każda zainteresowana strona odgrywa pewną rolę i konieczne jest podjęcie działań na wszystkich szczeblach, aby władze lokalne i regionalne nie musiały stawiać czoła negatywnym skutkom zanieczyszczenia na końcu łańcucha.
4. Jest głęboko przekonany, że zanieczyszczenie jest znamienne dla systemu nierównoważonej produkcji i konsumpcji, który opiera się na nieograniczonym wzroście i działalności wydobywczej, oraz że można mu przeciwdziałać wyłącznie pod warunkiem przestawienia się na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
5. Z zadowoleniem przyjmuje sześć głównych celów na 2030 r. jako zacznyn nowych działań, lecz ubolewa, że większość z nich nie jest nowa. Uważa, że potrzebne są ambitniejsze i dodatkowe działania, i zachęca Komisję do rozpoczęcia ciągłego procesu przeglądu i dostosowywania celów do wizji na 2050 r. oraz do włączenia go w ten proces.
6. Podkreśla, że cele na szczeblu europejskim będą wymagać ambitnego i zintegrowanego podejścia – w ramach którego kwestie środowiskowe będą systematycznie uwzględniane we wszystkich obszarach polityki – łączącego ambicje, harmonogramy, procedury i narzędzia w ramach różnych nurtów polityki ochrony środowiska.
7. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zdrowie jest jednym z głównych aspektów planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń. Uwzględnienie problemów zdrowia środowiskowego ma kluczowe znaczenie dla wprowadzenia zmian niezbędnych do ograniczenia narażenia na środowiskowe czynniki stresogenne, w szczególności w przypadku osób żyjących w trudnych warunkach⁽¹⁾, ponieważ zanieczyszczenie jest główną środowiskową przyczyną chorób i przedwczesnych zgonów na całym świecie.

⁽¹⁾ Sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) nr 22/2018 „Unequal exposure and unequal impacts” [Nierówne narażenie i nierówny wpływ].

8. Ponownie podkreśla, że Parlament, Rada i Komisja powinny wziąć pod uwagę zgłaszane podczas Konferencji w sprawie przyszłości Europy propozycje obywateli i obywateli dotyczące kwestii eliminacji zanieczyszczeń, zapewniając wdrożenie nowych ambitnych przepisów w tym zakresie.

9. Zwraca uwagę, że odbudowa po pandemii powinna skupić się na podejściu „Jedno zdrowie”, które uwzględnia wzajemne powiązania między zdrowiem ludzi, środowiska i zwierząt. „Jedno zdrowie” musi odgrywać wiodącą rolę w realizacji celów i w prawodawstwie, jeśli chcemy zapewnić zrównoważony rozwój i zdrowe regiony.

Większe zapobieganie u źródła

10. Z zadowoleniem przyjmuje nową hierarchię działań na rzecz eliminacji zanieczyszczeń opartą na odwróconej piramidzie, lecz ubolewa, że zarządzenie szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu i ich kompensowanie zostały wspomniane w znikomym stopniu.

11. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w przełożeniu tego planu działania na przedsięwzięcia w terenie, lecz mogą wypełnić swoją rolę tylko wówczas, gdy na szczeblu UE zostanie zastosowane podejście zapobiegawcze obejmujące skuteczne strategie polityczne oparte na źródłach zanieczyszczeń.

12. Z zadowoleniem przyjmuje przegląd dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych oraz ambitniejsze podejście mające na celu ograniczenie emisji u źródła. Dyrektywa ta powinna przyczynić się do osiągnięcia celów gospodarki o obiegu zamkniętym.

13. Przypomina, że przepisy dotyczące emisji są szczególnie skutecznym podejściem, w związku z czym zaleca zwrócenie większej uwagi na ich zaostrzenie jako lepszy sposób ograniczenia emisji u źródła.

14. Popiera międzynarodowe prace nad najlepszymi dostępnymi technikami (BAT), w tym nad powstającymi technologiami, mające na celu ograniczenie emisji przemysłowych poprzez zmniejszenie przedziału poziomów emisji, tak by stworzyć równe warunki działania na szczeblu międzynarodowym.

15. Wzywa do przyspieszenia przeglądu i egzekwowania wymogów odnośnie do dokumentów referencyjnych dotyczących najlepszych dostępnych technik (BREF) dla różnych przemysłowych podmiotów zanieczyszczających oraz do wprowadzenia bardziej rygorystycznych wymogów w zakresie emisji w ramach przeglądu procesu zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC).

16. Podkreśla znaczenie, jakie inicjatywa dotycząca zrównoważonych produktów ogłoszona w planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym ma z punktu widzenia zanieczyszczenia środowiska przez produkty w całym cyklu ich życia – od wydobycia i produkcji materiałów po wykorzystanie i recykling. Uważa, że można by konkretniej określić potencjalny wkład tej inicjatywy w plan działania.

Wzmocnienie zasady „zanieczyszczający płaci”

17. Zaznacza, że rządów nie należy pozostawiać samym sobie: wszystkie sektory mają do odegrania ważną rolę w kontrolowaniu zanieczyszczeń i usuwaniu u źródła szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu.

18. Apeluje, aby produkty i towary wprowadzane do UE spełniały te same normy ochrony środowiska, które obowiązują w UE. W przeciwnym razie należy stosować europejską zasadę „zanieczyszczający płaci”.

19. Podkreśla, że zasada „zanieczyszczający płaci” stanowi podstawę polityki ochrony środowiska UE i wymaga od zanieczyszczających ponoszenia kosztów środków przedsięwziętych w celu zapobiegania zanieczyszczeniom, ich kontroli i usuwania.

20. Zwraca uwagę na sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego^(?), w którym stwierdzono, że zakres i stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” są niekompletne i że obecnie rządy często ponoszą koszty usuwania zanieczyszczeń.

(?) Sprawozdanie specjalne 12/2021: „Zanieczyszczający płaci” – niespójne stosowanie zasady w polityce i działaniach UE w dziedzinie środowiska.

21. Wzywa do lepszego włączenia zasady „zanieczyszczający płaci” do prawa ochrony środowiska, zwłaszcza poprzez obniżenie dopuszczalnych wartości emisji w celu dalszego ograniczenia zanieczyszczeń resztkowych i rozwiązania problemu zanieczyszczenia rozproszonego ze wszystkich źródeł, w tym rolnictwa.

22. Podkreśla, że producenci muszą ponosić odpowiedzialność prawną i finansową za starania na rzecz łagodzenia skutków zanieczyszczenia niezbędne do rozwiązania problemu w całym łańcuchu wartości na podstawie rozszerzonej odpowiedzialności producenta za koszty środowiskowe i koszty unieszkodliwiania odpadów ze wszystkich towarów konsumpcyjnych i materiałów opakowaniowych

Lepsze wdrażanie i monitorowanie

23. Zwraca uwagę, że około 55 mld EUR rocznie wynoszą koszty i utracone korzyści dla UE wynikające z nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych w prawie ochrony środowiska UE ⁽³⁾.

24. Podkreśla, że nie wszystkie zanieczyszczenia są równie szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska, w związku z czym analiza oparta na ocenie ryzyka może umożliwić lepszą koordynację aspektów ekologicznych i gospodarczych.

25. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu polityki ochrony środowiska i polityki przemysłowej oraz posiadają szerokie kompetencje w zakresie egzekwowania kontroli zanieczyszczeń, i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę przewodnią 5 „Wspólne egzekwowanie przepisów dotyczących eliminacji zanieczyszczeń”.

26. Zwraca uwagę na analizę Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) ⁽⁴⁾ wskazującą, że nieoptymalne wdrażanie prawa ochrony środowiska jest najczęściej wynikiem nieskutecznej koordynacji między organami, braku zdolności administracyjnych, wiedzy, danych i integracji polityki, a także niewystarczającego finansowania i niedostatecznych mechanizmów kontroli wypełniania zobowiązań. Platforma zainteresowanych stron na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powinna wspierać lepszą koordynację między wszystkimi poziomami sprawowania rządów i w różnych obszarach polityki. KR zdecydowanie popiera nową platformę i z zadowoleniem przyjmuje własną w niej rolę jako wyraz uznania dużego znaczenia władz lokalnych i regionalnych dla dążenia do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń.

27. Ubolewa, że w pkt 3.1 planu działania nie wspomina się o wymiarze lokalnym i regionalnym, wzywa do większego uwzględnienia roli władz lokalnych i regionalnych oraz przypomina, że władze te potrzebują wsparcia finansowego i technicznego, aby zrealizować cele w terenie.

28. Podkreśla, że problemów z wdrażaniem nie da się rozwiązać wyłącznie dzięki kolejnym przepisom. Mechanizmy wsparcia, budowanie zdolności władz lokalnych i regionalnych, dzielenie się wiedzą i innowacje mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia docelowych wartości i norm.

29. Zaznacza, że można spożytkować takie inicjatywy UE jak partnerstwa w ramach agendy miejskiej oraz że należy rozważyć aktywne tworzenie nowych partnerstw na rzecz środowiska w celu wsparcia wdrażania.

30. Z zadowoleniem przyjmuje opracowanie ram monitorowania realizacji i perspektyw zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń i wzywa do gromadzenia, ujednolicania i udostępniania wszystkim wszelkich istotnych danych. Podkreśla znaczenie zapewnienia spójności tych ram z nowymi ramami monitorowania zaplanowanymi w programie działań w zakresie środowiska.

Wspieranie lokalnych i regionalnych działań na rzecz eliminacji zanieczyszczeń

31. Pochwala wysiłki Komisji na rzecz współpracy z miastami i regionami w ramach Porozumienia w sprawie zielonego miasta, konkursu o nagrodę Zielonej Stolicy i Zielonego Liścia oraz Europejskiego Roku Bardziej Zielonych Miast, ponieważ stanowią one zachętę do usprawnień.

⁽³⁾ Badanie z 2019 r.: „Costs of not implementing EU environmental law” [Koszty niewdrożenia unijnego prawa ochrony środowiska].

⁽⁴⁾ Europejska Agencja Środowiska „Environmental indicator report” [Raport w sprawie wskaźników środowiskowych], 21/2017.

32. Zwraca uwagę na potrzebę podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar. Konkretnie strategie polityczne należy planować nie tylko dla społeczności miejskich, lecz także dla innych rodzajów społeczności, w zależności od szczególnych uwarunkowań geograficznych.

33. Podkreśla, że poprawa stanu środowiska dzięki projektowaniu przestrzennemu, takiemu jak rozbudowa wysokiej jakości zielonych i wodnych przestrzeni na obszarach miejskich, przynosi potrójne korzyści, zmniejszając zanieczyszczenie środowiska, wspierając różnorodność biologiczną, ulepszając zdrowie i dobrostan ludności miast oraz sprzyjając spójności społecznej i włączeniu społecznemu ⁽⁵⁾.

34. Podkreśla znaczenie rozwiązań opartych na przyrodzie, ponieważ mogą one zapewnić zrównoważone i opłacalne rozwiązania, które tworzą możliwości gospodarcze, zatrudnienie oraz korzyści dla zdrowia publicznego i dobrostanu. Władzom lokalnym i regionalnym należy zaoferować wsparcie techniczne, wymianę wiedzy i budowanie zdolności, aby umożliwić im uwzględnienie dodatkowych korzyści w ich zamówieniach publicznych.

35. Przypomina o nadrzędnym podejściu polegającym na skuteczniejszym łączeniu w gminach planów działania w zakresie hałasu i planów ochrony powietrza z planami zrównoważonej mobilności miejskiej. Celem jest tu lepsza ochrona przed hałasem oraz lepsza jakość powietrza poprzez uatrakcyjnienie transportu publicznego oraz dzięki skutecznej promocji ruchu rowerowego i pieszego.

36. Popiera uruchomienie i stałe wspieranie żywych laboratoriów na rzecz ekologicznych rozwiązań cyfrowych i inteligentnej eliminacji zanieczyszczeń. Lokalne cyfrowe bliźniaki mogą pomóc w rozwoju lokalnych i regionalnych działań na rzecz transformacji ekologicznej i cyfrowej. Kontrola rządu nad cyfryzacją jest niezbędna, ponieważ zrównoważony rozwój jest obecnie nierozzerwalnie związany ze światem cyfrowym.

37. Apeluje, by europejska przestrzeń danych obejmowała wymianę danych na temat zrównoważonego rozwoju i tym samym, by łańcuchy wartości mogły przyczynić się do ekologizacji przemysłu. Ponadto ustanowienie na szczeblu UE norm przechowywania i wymiany danych zapewni dostępność danych, które można wykorzystać w procesie przestawiania się na zerowy poziom zanieczyszczeń.

38. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję współpracy między Komisją Europejską a KR-em w celu stworzenia tablicy wyników ekologiczności regionów UE, która będzie podstawą do przyznawania nowej nagrody Zielonego Regionu Roku.

Kwestie szczegółowe

Powietrze

39. Odnotowuje, że zanieczyszczenie powietrza stanowi największe środowiskowe zagrożenie zdrowia w UE, gdyż co roku można powoduje ono 400 tys. przedwczesnych zgonów ⁽⁶⁾.

40. Przypomina ⁽⁷⁾, że skuteczna polityka w dziedzinie jakości powietrza wymaga działań i współpracy na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodnie z zasadą pomocniczości wdrożenie w znacznym stopniu opiera się na środkach krajowych, regionalnych i lokalnych dostosowanych do szczególnych okoliczności.

41. Z zadowoleniem przyjmuje dążenie Komisji do ściślejszego dostosowania unijnych norm jakości powietrza do najnowszych zaleceń WHO oraz wzmocnienia przepisów dotyczących monitorowania, modelowania i planów ochrony powietrza, co pomoże władzom lokalnym i regionalnym. Należy zwłaszcza lepiej dostosować do siebie przepisy dotyczące monitorowania, modelowania i planów ochrony powietrza.

42. Proponuje wykorzystanie wartości docelowych WHO na 2021 r. jako celu, który ma zostać osiągnięty do 2050 r. Nie należy jednak stosować zalecanych poziomów jako wartości dopuszczalnych, ponieważ wiele państw członkowskich nie spełnia jeszcze obecnych wartości.

⁽⁵⁾ „Healthy environment, healthy lives: how the environment influences health and- in Europe” [Zdrowe środowisko – zdrowe życie: jak środowisko wpływa na zdrowie i dobrostan w Europie].

⁽⁶⁾ Europejska Agencja Środowiska, „Air Quality in Europe – 2020 Report” [Jakość powietrza w Europie – sprawozdanie z 2020 r.].

⁽⁷⁾ „Przyszłość unijnej polityki czystego powietrza w ramach dążenia do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń”.

43. Zaleca uwzględnienie wniosków z konsultacji KR-u z regionalnymi centrami, dotyczących wdrożenia dyrektyw UE w sprawie jakości powietrza i krajowych zobowiązań w zakresie redukcji emisji, a także sprawozdania Parlamentu Europejskiego z wdrażania⁽⁸⁾, w którym określono dyrektywy w sprawie jakości powietrza jako „częściowo skuteczne narzędzie, które wymaga udoskonalenia”.

44. Zwraca uwagę, że pandemia stworzyła sprzyjające warunki dla zmiany rodzaju transportu i przesunięcia przestrzeni drogowej na chodzenie pieszo i jazdę na rowerze – a także na tereny zielone – co przełożyło się na unikanie powrotu do zdominowanych przez samochody miast o wysokim poziomie zanieczyszczenia powietrza.

45. Zwraca uwagę, że konieczne są dodatkowe wysiłki na rzecz zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia uciążliwym zapachem, i postrzega dyrektywę w sprawie emisji przemysłowych jako główną metodę zwalczania tego rodzaju zanieczyszczenia, ponieważ obejmuje ona wszystkie formy emisji. Podkreśla znaczenie nauki obywatelskiej i udziału społeczeństwa w rozwiązywaniu problemów związanych z zanieczyszczeniem uciążliwym zapachem. Wielopoziomowe podejście obejmujące wkład różnych zainteresowanych stron może umożliwić obywatelom udział w podejmowaniu decyzji w sprawie ich środowiska, a także wesprzeć decydentki i decydentów oraz przedsiębiorstwa emitujące nieprzyjemne zapachy w podejmowaniu świadomych decyzji i lepszym radzeniu sobie z kwestią takiego zanieczyszczenia.

Woda

46. Z zadowoleniem przyjmuje cel polegający na ograniczeniu ilości mikrodrobin plastiku uwalnianych do środowiska o 30 % i zachęca Komisję Europejską do jasnego zdefiniowania mikrodrobin plastiku, a także do dążenia do zapobiegania uwalnianiu mikrodrobin plastiku i włókien u źródła dzięki zaproponowaniu bardziej rygorystycznych środków w odniesieniu do umyślnie uwalnianych mikrodrobin plastiku.

47. Z zadowoleniem przyjmuje przegląd dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych i popiera pomysł jej wykorzystania w dążeniu do odzyskiwania cennych składników odżywczych oraz pomysł przeanalizowania zanieczyszczeń rosnącego ryzyka, takich jak pozostałości leków i mikrodrobiny plastiku.

48. Zaleca dokonanie oceny skuteczności tych środków i rozważenie, jakie inwestycje są konieczne w zakresie produktów leczniczych i mikrodrobin plastiku poprzez skupienie się na punktach newralgicznych, w których występują zagrożenia dla ekologii lub źródeł wody pitnej.

49. Opowiada się za monitorowaniem substancji w wodach powierzchniowych i gruntowych za pomocą innowacyjnych metod monitorowania i oceny, a także za uwzględnieniem tego podejścia podczas przeglądu dyrektywy w sprawie substancji priorytetowych i dyrektywy w sprawie wód podziemnych. Zwraca uwagę na potrzebę wymiany informacji na temat zrzutów w zlewniach, ponieważ emisje zanieczyszczeń mają wpływ w dole rzeki.

50. Wyraża zaniepokojenie, że ponowne wykorzystanie wody w UE nadal odbywa się w ograniczonym zakresie, i uważa, że można by wspierać tę praktykę poprzez rozszerzenie zakresu rozporządzenia UE w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystywania wody, tak aby objąć nim wykorzystanie wody do nawadniania terenów zielonych na obszarach miejskich, w parkach, ogrodach i terenach przeznaczonych do użytku publicznego (np. rekreacja, sport).

Hałas

51. Zwraca uwagę, że co roku z powodu wpływu hałasu na zdrowie traci się milion lat zdrowego życia⁽⁹⁾. Zmniejszenie zanieczyszczenia hałasem powodowanym przez ruch drogowy ma kluczowe znaczenie dla rozwiązania tego rosnącego problemu zdrowia publicznego.

52. Stwierdza, że konieczne jest podjęcie działań na szczeblu europejskim w celu wsparcia lokalnych i regionalnych wysiłków na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia hałasem powodowanego przez ruch drogowy, kolej i porty lotnicze poprzez zapewnienie lepszego wdrażania i egzekwowania wymogów dotyczących mapowania i raportowania na mocy dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku.

53. Zachęca Komisję do rozważenia możliwości dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku, aby wytyczyć ambitne i wiążące cele w zakresie zmniejszenia hałasu i tym samym zbliżyć się do dopuszczalnych wartości zalecanych przez WHO, oraz wzywa wszystkie zainteresowane strony do opracowania planu działania.

⁽⁸⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie wdrażania dyrektyw w sprawie jakości powietrza: dyrektywa 2004/107/WE i dyrektywa 2008/50/WE (2020/2091(INI)) (Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 64).

⁽⁹⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/health-risks-caused-by-environmental>

54. Uważa, że przeniesienie punktu ciężkości ze środków łagodzących nadmierny hałas na środki, które całkowicie zapobiegają hałasowi, takie jak wspieranie zrównoważonych rodzajów transportu jak chodzenie pieszo i jazda na rowerze, ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia znacznej i długoterminowej redukcji hałasu

Gleba

55. Podkreśla wagę skutecznej egzekwowalności jakości i pochodzenia gleby. Dlatego też jednolity dowód pochodzenia i jakości gleby we wszystkich państwach członkowskich UE ma kluczowe znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych z punktu widzenia zaprzestania transportu i wykorzystania zanieczyszczonej gleby we wszystkich regionach, gdyż praktyki takie uniemożliwiają pociągnięcie zanieczyszczającego do odpowiedzialności.

56. Podkreśla zasadnicze znaczenie zdrowej gleby dla dobrostanu i dobrobytu oraz opowiada się za zapobiegawczym i opartym na ryzyku podejściem do zanieczyszczenia gleby. Należy skupić się nie tylko na jakości chemicznej, lecz także na fizycznym i biologicznym stanie gleby.

57. Uważa, że podczas składowania na wysypiskach tworzywa sztuczne wypłukują toksyczne substancje chemiczne do gleby i wód gruntowych. W przypadku niewłaściwego zarządzania zanieczyszczają tereny, drogi wodne i oceany. Toksycznych dodatków i mikrodrobin plastiku zawartych w deszczach, glebie, drogach wodnych, oceanach i na górach nie można wyeliminować poprzez recykling, składowanie lub spalanie. Jedynie prawnie wiążące ograniczenia światowej produkcji tworzyw sztucznych przeznaczonych do niezbędnych zastosowań mogą przynieść zmiany.

58. Z zadowoleniem przyjmuje unijną strategię ochrony gleb i zapowiedź aktu UE o zdrowiu gleb, ponieważ wspieranie ochrony gleb za pomocą europejskich ram jest kluczowym krokiem w kierunku neutralności klimatycznej, odtworzenia różnorodności biologicznej, eliminacji zanieczyszczeń, a także zdrowego i zrównoważonego systemu żywnościowego. Opowiada się jednocześnie za elastycznością realizacji działań w ramach planu działania i nowej strategii na rzecz ochrony gleb na szczeblu krajowym, gdyż istnieją znaczne różnice regionalne pod względem planowania przestrzennego, krajobrazu, gleby (składu) i jej wykorzystania.

59. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji mające na celu zalecenie rolnikom stosowania mniej zanieczyszczających praktyk ograniczających emisje amoniaku i azotanów. Istotne są również inne emisje z sektora rolnictwa, takie jak fosforany, metale, pestycydy i produkty lecznicze.

60. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na historyczne emisje rozproszone. Czasami niemożliwe jest osiągnięcie nowych norm, co prowadzi do ograniczeń w korzystaniu z zanieczyszczonych obszarów. W związku z tym podejście oparte na źródłach zanieczyszczeń trzeba połączyć ze strategią eliminacji istniejących źródeł zanieczyszczeń.

Substancje niebezpieczne

61. Opowiada się za proaktywnymi środkami ograniczania substancji chemicznych przed ich wprowadzeniem do łańcucha. Odnosi się to także do przepisów dotyczących bezpiecznego stosowania substancji, które są wprowadzane do obrotu. UE powinna uregulować substancje chemiczne w oparciu o ich swoiste szkodliwe właściwości dla ludzi i środowiska, nawet w przypadku braku pewności naukowej, z uwzględnieniem ryzyka narażenia na substancje i powiązanych korzyści dla społeczeństwa, a także wskazać i wykluczyć konkretne i niedopuszczalne zagrożenia.

62. Uważa REACH za kluczowy instrument kontroli substancji niebezpiecznych uwalnianych do środowiska. Niezbędne jest szersze stosowanie procedur REACH w zakresie udzielania zezwoleń i wprowadzania ograniczeń, a także wskazanie większej liczby substancji wzbudzających szczególnie duże obawy w liście kandydackiej.

63. Apeluje, by na poziomie UE wprowadzono ograniczenia dla problematycznych zastosowań niebezpiecznych substancji per- i polifluoroalkilowych (PFAS) i ich emisji. Substancje te często są poważnym problemem, gdyż są szczególnie trwałe i mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka oraz środowisko.

64. Zwraca uwagę na brak wiedzy na temat (eko)toksykologicznych skutków wielu substancji niebezpiecznych dla środowiska lub za pośrednictwem środowiska. Dowody naukowe dotyczące wpływu substancji chemicznych na środowisko i zdrowie powinny być stale aktualizowane i uwzględniane oraz udostępniane, w szczególności w odniesieniu do zagrożeń dla ludzi i środowiska.

Bruksela, dnia 27 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE CAŁKOWICIE ZDALNE – 148. SESJA PLENARNA KR-U, 26.1.2022–27.1.2022

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku bezemisyjnego transportu drogowego: rozwój infrastruktury paliw alternatywnych i wzmocnienie norm emisji CO₂

(2022/C 270/07)

Sprawozdawca:	Adrian TEBAN (RO/EPL), burmistrz miasta Cugir, okręg Alba
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE COM(2021)559 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/631 w odniesieniu do wzmocnienia norm emisji CO ₂ dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych zgodnie z ambitniejszymi celami klimatycznymi Unii COM(2021) 556 final Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategiczny plan wdrażania określający zestaw dodatkowych działań wspierających szybki rozwój infrastruktury paliw alternatywnych” COM(2021) 560 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/631 w odniesieniu do wzmocnienia norm emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych zgodnie z ambitniejszymi celami klimatycznymi Unii

COM(2021) 556 final

Poprawka 1

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(9) [...] Zaostrzone normy redukcji emisji CO₂ są neutralne pod względem technologicznym, jeśli chodzi o osiągnięcie wyznaczonych w nich docelowych poziomów emisji dla parku pojazdów. Docelowy zerowy poziom emisji dla parku pojazdów można osiągnąć za pomocą szeregu różnych dostępnych dziś i w przyszłości technologii. Pojazdy bezemisyjne obejmują obecnie pojazdy elektryczne o napędzie akumulatorowym, pojazdy zasilane wodorowymi ogniwami paliwowymi i inne pojazdy napędzane wodorem, a wciąż prowadzone są prace nad kolejnymi innowacyjnymi technologiami. Pojazdy bezemisyjne i niskoemisyjne, do których zaliczają się również wysokowydajne pojazdy hybrydowe typu plug-in, mogą nadal odgrywać rolę na ścieżce transformacji.</p>	<p>(9) [...] Zaostrzone normy redukcji emisji CO₂ są neutralne pod względem technologicznym, jeśli chodzi o osiągnięcie wyznaczonych w nich docelowych poziomów emisji dla parku pojazdów jedynie wtedy, gdy uwzględniają emisje CO₂ pochodzące z wykorzystywanego paliwa – generowane także na etapie jego produkcji. Docelowy zerowy poziom emisji dla parku pojazdów można osiągnąć za pomocą szeregu różnych dostępnych dziś i w przyszłości technologii. Pojazdy bezemisyjne obejmują obecnie pojazdy elektryczne o napędzie akumulatorowym, pojazdy zasilane wodorowymi ogniwami paliwowymi i inne pojazdy napędzane wodorem, a wciąż prowadzone są prace nad kolejnymi innowacyjnymi technologiami. Pojazdy bezemisyjne i niskoemisyjne, do których zaliczają się również wysokowydajne pojazdy hybrydowe typu plug-in oraz pojazdy napędzane e-paliwami wyprodukowanymi ze źródeł odnawialnych, zaawansowanymi biopaliwami i biogazem, mogą nadal odgrywać rolę na ścieżce transformacji.</p>

Uzasadnienie

Niskoemisyjne pojazdy i paliwa takie jak zaawansowane biopaliwa należy rozpatrywać w kontekście regionalnym, w którym trudno jest wdrożyć bezemisyjne pojazdy elektryczne. Zob. poniższą poprawkę.

Poprawka 2

Dodać nowy motyw po motywie 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>(9a) <i>Szczególne cechy regionów (takie jak położenie geograficzne i warunki klimatyczne) mogą utrudniać pełną elektryfikację samochodów i lekkich pojazdów transportu drogowego. W takich regionach pojazdy napędzane e-paliwami wyprodukowanymi ze źródeł odnawialnych lub biopaliwami i pojazdy hybrydowe, mimo że nie spełniają definicji zerowych emisji z rury wydechowej, mogłyby osiągać korzystniejsze i bardziej elastyczne ogólne wyniki w zakresie emisji CO₂ niż pojazdy o zerowych emisjach z rury wydechowej i z tego względu nie powinny być wyłączone z jednolitego rynku począwszy od 2035 r. Komisja Europejska powinna zatem poszukiwać możliwości uwzględnienia pojazdów napędzanych odnawialnymi e-paliwami lub biopaliwami i pojazdów hybrydowych przy określaniu docelowych poziomów emisji dla całego parku pojazdów, które to poziomy muszą zostać osiągnięte przez producentów pojazdów w odpowiednim czasie, zanim te wartości docelowe wejdą w życie. W odniesieniu do wspomnianych powyżej rodzajów regionów należy zapewnić szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu osiągnięcia celu, jakim jest mobilność neutralna dla klimatu. Ponadto należy zapewnić tym regionom ukierunkowane wsparcie z różnych funduszy UE.</i></p>

Uzasadnienie

Należy wesprzeć regiony, w których warunki geograficzne lub klimatyczne utrudniają pełną elektryfikację pojazdów transportu drogowego.

Poprawka 3

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(11) Poziomom docelowym określonym w zmienionych normach emisji CO₂ powinna towarzyszyć europańska strategia mająca na celu sprostanie wyzwaniom związanym ze zwiększeniem skali produkcji pojazdów bezemisyjnych i powiązanych technologii, a także z potrzebą podniesienia i zmiany kwalifikacji pracowników sektora oraz dywersyfikacji gospodarczej i restrukturyzacji działalności. W stosownych przypadkach należy rozważyć, czy nie należałoby udzielić wsparcia finansowego na poziomie UE i państw członkowskich w celu przyciągnięcia inwestycji prywatnych, w tym wykorzystując Europejski Fundusz Społeczny Plus, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, fundusz innowacyjny, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne instrumenty wieloletnich ram finansowych i Next Generation EU, zgodnie z zasadami pomocy państwa. Zmienione zasady pomocy państwa w zakresie ochrony środowiska i energii umożliwią państwom członkowskim wspieranie przedsiębiorstw w obniżaniu emisyjności ich procesów produkcji i stosowaniu bardziej ekologicznych technologii w kontekście nowej strategii przemysłowej.</p>	<p>(11) Poziomom docelowym określonym w zmienionych normach emisji CO₂ powinien towarzyszyć europański mechanizm sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i związanych z nim regionów mający na celu sprostanie wyzwaniom związanym ze zwiększeniem skali produkcji pojazdów bezemisyjnych, zieloną transformacją sektora motoryzacyjnego, sektorem dostaw dla przemysłu motoryzacyjnego i powiązanych technologii, a także z potrzebą podniesienia i zmiany kwalifikacji pracowników sektora oraz dywersyfikacji gospodarczej i restrukturyzacji działalności. W ramach tego europejskiego mechanizmu sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i związanych z nim regionów należy udzielić wsparcia finansowego na poziomie UE – w przyszłości dzięki dodatkowym funduszom, a obecnie poprzez skoordynowane wykorzystanie funduszy, takich jak Społeczny Fundusz Klimatyczny, Europejski Fundusz Społeczny Plus, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, fundusz innowacyjny, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne instrumenty wieloletnich ram finansowych i Next Generation EU lub poprzez system sprawiedliwej transformacji InvestEU, zgodnie z zasadami pomocy państwa; wsparcie to należy uzupełnić stosownymi programami w poszczególnych państwach członkowskich. Zmienione zasady pomocy państwa w zakresie ochrony środowiska i energii umożliwią państwom członkowskim wspieranie przedsiębiorstw w obniżaniu emisyjności ich procesów produkcji i stosowaniu bardziej ekologicznych technologii w kontekście nowej strategii przemysłowej.</p>

Uzasadnienie

Wniosek ustawodawczy o tak daleko idących konsekwencjach dla pracowników, przemysłu i regionów musi przewidywać konkretny mechanizm sprawiedliwej transformacji dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego i dostawczego, a także dla regionów, w których się ten przemysł znajduje. Konsekwencje wniosku będą odczuwalne przede wszystkim na szczeblu regionalnym, na którym konieczne jest przekwalifikowywanie siły roboczej we współpracy z przemysłem. Wspomniany mechanizm musi obejmować cały sektor motoryzacyjny i opierać się na danych, które jasno określałyby terytorialne oddziaływanie prawodawstwa.

Niniejsza poprawka powiązana jest z poprawkami 4 i 6.

Poprawka 4

Motyw 24

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(24) Zgodnie z wymogami art. 15 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/631 przeprowadzono ocenę możliwości przydzielenia dochodu z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji na specjalny fundusz lub odpowiedni program i stwierdzono, że znacznie zwiększyłyby to obciążenie administracyjne, a jednocześnie nie pomogłyby bezpośrednio przemysłowi motoryzacyjnemu w przeprowadzeniu transformacji. Dochody z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji należy zatem nadal uznawać za dochody budżetu ogólnego Unii zgodnie z art. 8 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/631.</p>	<p>(24) Zgodnie z wymogami art. 15 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/631 przeprowadzono ocenę możliwości przydzielenia dochodu z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji na specjalny fundusz lub odpowiedni program i stwierdzono, że znacznie zwiększyłyby to obciążenie administracyjne, a jednocześnie nie pomogłyby bezpośrednio przemysłowi motoryzacyjnemu w przeprowadzeniu transformacji. Dochody z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji należy zatem nadal uznawać za dochody budżetu ogólnego Unii zgodnie z art. 8 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/631. Jednak europejski mechanizm sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i powiązanych z nim regionów musi zapewnić ukierunkowane finansowanie dla regionów z istniejących funduszy (o których mowa w motywie 11), w oparciu o szczegółowe mapowanie oddziaływania terytorialnego tego prawodawstwa. Podczas śródkresowej oceny wieloletnich ram finansowych zbada się w trybie priorytetowym możliwość połączenia środków z wyżej wymienionych źródeł w ramach europejskiego mechanizmu sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i powiązanych z nim regionów.</p>

Uzasadnienie

Europejski mechanizm sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i powiązanych z nim regionów jest niezbędny do wspierania sektora dostaw dla przemysłu motoryzacyjnego, który stanowi ważny sektor gospodarki w wielu regionach Europy. Być może producenci oryginalnego sprzętu (OEM) są lepiej przygotowani na nadchodzące zmiany, ale cały przemysł łańcucha dostaw, składający się głównie z MŚP, może nie dysponować strategicznymi i wewnętrznymi możliwościami finansowymi umożliwiającymi dostosowanie ich umiejętności i produkcji do zmian w łańcuchu wartości sektora motoryzacyjnego. Konieczne może okazać się wyasygnowanie dodatkowych środków na Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) w porównaniu z obecnie uzgodnioną kwotą 17,5 mld EUR, aby FST mógł w wystarczającym stopniu uwzględnić głębokie zmiany, jakie przyniesie pakiet „Gotowi na 55”.

Niniejsza poprawka powiązana jest z poprawkami 3 i 6.

Poprawka 5

Artykuł 1 pkt 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>9) dodaje się art. 14a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 14a</p> <p>Sprawozdanie z postępow</p> <p>Do dnia 31 grudnia 2025 r., a następnie co dwa lata, Komisja składa sprawozdanie z postępów w zakresie dążenia do bezemisyjnej mobilności drogowej. Sprawozdanie ma w szczególności na celu monitorowanie i ocenę konieczności wprowadzenia ewentualnych dodatkowych środków w celu ułatwienia transformacji, w tym środków o charakterze finansowym.</p> <p>W sprawozdaniu Komisja uwzględnia wszystkie czynniki, które przyczyniają się do poczynienia w sposób racjonalny pod względem kosztów postępów na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Obejmuje to wprowadzanie na rynek pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych, postępy w osiąganiu celów dotyczących rozwoju infrastruktury ładowania i tankowania paliwa zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych, możliwości wykorzystania innowacyjnych technologii i zrównoważonych paliw alternatywnych do osiągnięcia mobilności neutralnej dla klimatu, wpływ na konsumentów, postępy w dialogu społecznym, a także aspekty mające na celu dalsze ułatwianie opłacalnego i społecznie sprawiedliwego przejścia na bezemisyjną mobilność drogową.”;</p>	<p>9) dodaje się art. 14a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 14a</p> <p>Sprawozdanie z postępow</p> <p>Do dnia 31 grudnia 2023 r., a następnie co dwa lata, Komisja składa sprawozdanie z postępów w zakresie dążenia do bezemisyjnej mobilności drogowej. Sprawozdanie ma w szczególności na celu monitorowanie i ocenę konieczności wprowadzenia ewentualnych dodatkowych środków w celu ułatwienia transformacji, w tym środków o charakterze finansowym. Ocena ta opiera się na ocenie oddziaływania terytorialnego, w ramach której określa się na poziomie NUTS 2 wyzwania stojące przed każdym regionem oraz sposoby ograniczenia związanego z nimi ryzyka.</p> <p>W sprawozdaniu Komisja uwzględnia wszystkie czynniki, które przyczyniają się do poczynienia w sposób racjonalny pod względem kosztów postępów na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Obejmuje to wprowadzanie na rynek pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych, postępy w osiąganiu celów dotyczących rozwoju infrastruktury ładowania i tankowania paliwa zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych, możliwości wykorzystania innowacyjnych technologii i zrównoważonych paliw alternatywnych do osiągnięcia mobilności neutralnej dla klimatu, postęp i oddziaływanie na poziomie regionalnym (NUTS II), wpływ na konsumentów, w tym tych ze słabszych grup społecznych, postępy w dialogu społecznym, a także aspekty mające na celu dalsze ułatwianie opłacalnego i społecznie sprawiedliwego przejścia na bezemisyjną mobilność drogową.”;</p>

Uzasadnienie

Wpływ prawodawstwa będzie odczuwalny głównie na poziomie regionalnym, a Komisja zajmie się wyzwaniami i zagrożeniami związanymi z tą transformacją poprzez szczegółowe mapowanie oddziaływania terytorialnego.

Poprawka 6

Artykuł 1 pkt 10 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>10) w art. 15 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>b) uchyla się ust. 2–5;</p>	<p>10) w art. 15 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>b) uchyla się ust. 2–4;</p> <p>c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:</p> <p>5. Aby nie pozostawić nikogo w tyle i uczynić tę transformację sprawiedliwą społecznie, Komisja proponuje mechanizm sprawiedliwej transformacji dla sektora motoryzacyjnego, obejmujący wielopoziomowy dialog z zainteresowanymi władzami lokalnymi i regionalnymi, z uwzględnieniem wpływu terytorialnego niniejszego rozporządzenia w zakresie transformacji sektora produkcji i dostaw w przemyśle motoryzacyjnym oraz wpływu na regionalne struktury gospodarcze i pracowników sektora motoryzacyjnego.</p>

Uzasadnienie

Chociaż obowiązujące rozporządzenie przewiduje ewentualne wprowadzenie programu pomocy finansowej na rzecz sprawiedliwej transformacji, aspekt ten należy skreślić we wniosku ustawodawczym. Pierwotna koncepcja finansowania sprawiedliwej transformacji poprzez opłaty ze tytułu przekroczenia poziomu emisji może nie wystarczyć do zapewnienia sprawiedliwej transformacji wszystkich regionów z rozwiniętym przemysłem motoryzacyjnym i może nie zapewnić stałej dostępności środków finansowych z budżetu.

Sam FST, z obecnie uzgodnioną kwotą wynoszącą 17,5 mld EUR, może również okazać się niewystarczający, aby sprostać wyzwaniom związanym z pakietem „Gotowi na 55”. Proponuje się zatem utworzenie mechanizmu koordynacji na rzecz sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i powiązanych z nim regionów, z wykorzystaniem potencjału istniejących funduszy.

Niniejsza poprawka powiązana jest z poprawkami 3 i 4.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE

COM(2021)559 final

Poprawka 7

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Cele oparte na odległości w odniesieniu do sieci TEN-T powinny zapewnić pełne pokrycie punktami ładowania elektrycznego głównych sieci drogowych Unii, a tym samym łatwe i bezproblemowe podróżowanie w całej Unii.</p>	<p>[...] Cele oparte na odległości w odniesieniu do sieci TEN-T powinny zapewnić pełne pokrycie punktami ładowania elektrycznego głównych sieci drogowych Unii, a tym samym łatwe i bezproblemowe podróżowanie w całej Unii. W przypadku gdy ze względu na czynniki regionalne, takie jak położenie geograficzne lub gęstość zaludnienia, inwestycja w publicznie dostępną infrastrukturę okazuje się trudna, należy zapewnić możliwość wsparcia finansowego ze strony UE.</p>

Uzasadnienie

Aby zapewnić zgodność z transregionalnym charakterem sieci TEN-T, a także aby nie utrudniać spójności europejskiej, należy utrzymać podejście oparte na odległości, jednak przy zapewnieniu niezbędnego wsparcia finansowego z któregokolwiek z dostępnych funduszy UE. Dotyczy to zarówno prywatnych, jak i publicznych punktów ładowania.

Poprawka 8

Motyw 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(10) Krajowe cele oparte na flocie należy ustalać na podstawie całkowitej liczby pojazdów elektrycznych zarejestrowanych w danym państwie członkowskim z zastosowaniem wspólnej metodyki uwzględniającej postęp technologiczny, jak np. zwiększenie zasięgu pojazdów elektrycznych czy zwiększenie penetracji rynku przez punkty szybkiego ładowania, które umożliwiają naładowanie większej liczby pojazdów na punkt niż punkty ładowania o normalnej mocy. W metodyce należy również uwzględnić poszczególne wzorce ładowania pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym i pojazdów hybrydowych typu plug-in. Metodyka, w ramach której ustala się krajowe cele oparte na flocie na podstawie całkowitej maksymalnej mocy wyjściowej ogólnodostępnej infrastruktury ładowania, powinna umożliwić elastyczność we wdrażaniu w państwach członkowskich poszczególnych technologii ładowania.</p>	<p>(10) Krajowe cele oparte na flocie należy ustalać na podstawie całkowitej liczby pojazdów elektrycznych zarejestrowanych w danym państwie członkowskim – z marginesem do ustalenia na poziomie około 10–20 % – z zastosowaniem wspólnej metodyki uwzględniającej postęp technologiczny, jak np. zwiększenie zasięgu pojazdów elektrycznych czy zwiększenie penetracji rynku przez punkty szybkiego ładowania, które umożliwiają naładowanie większej liczby pojazdów na punkt niż punkty ładowania o normalnej mocy. W metodyce należy również uwzględnić poszczególne wzorce ładowania pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym i pojazdów hybrydowych typu plug-in. Metodyka, w ramach której ustala się krajowe cele oparte na flocie na podstawie całkowitej maksymalnej mocy wyjściowej ogólnodostępnej infrastruktury ładowania, powinna umożliwić elastyczność we wdrażaniu w państwach członkowskich poszczególnych technologii ładowania.</p>

Uzasadnienie

Całkowita liczba pojazdów elektrycznych zarejestrowanych w jednym państwie członkowskim nie jest wystarczająca jako kryterium, ponieważ nie uwzględnia np. pojazdów przyjeżdżających z innych państw, zwłaszcza w okresach wakacyjnych, ale również przy innych okazjach, takich jak ważne wydarzenia, targi itp.

Poprawka 9

Motyw 34

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(34) Cele te powinny uwzględniać rodzaje obsługiwanych statków oraz wolumeny ruchu tych poszczególnych rodzajów statków. Porty morskie o niskich wolumenach ruchu pewnych kategorii statków powinny być zwolnione z obowiązkowych wymogów dotyczących tych kategorii statków na podstawie minimalnego poziomu wolumenu ruchu, aby uniknąć instalowania niedostatecznie wykorzystywanej przepustowości. Podobnie obowiązkowe cele nie powinny być ukierunkowane na maksymalny popyt, lecz na wystarczająco wysoką jego wielkość, aby uniknąć niedostatecznie wykorzystywanej przepustowości i uwzględnić charakterystykę operacyjną portu. Transport morski stanowi ważne ogniwo spójności i rozwoju gospodarczego wysp należących do Unii. Potencjał produkcji mocy elektrycznej na tych wyspach może nie zawsze być wystarczający, aby zaspokoić zapotrzebowanie na energię niezbędną do zasilania energią elektryczną z lądu. W takim przypadku wyspy powinny być zwolnione z tego wymogu, jeżeli nie zbudowano połączenia elektrycznego z lądem kontynentalnym i do czasu powstania takiego połączenia lub w przypadku występowania wystarczającej lokalnie wytwarzanej mocy ze źródeł czystej energii.</p>	<p>(34) Cele te powinny uwzględniać rodzaje obsługiwanych statków oraz wolumeny ruchu tych poszczególnych rodzajów statków. Porty morskie o niskich wolumenach ruchu pewnych kategorii statków powinny być zwolnione z obowiązkowych wymogów dotyczących tych kategorii statków na podstawie minimalnego poziomu wolumenu ruchu, aby uniknąć instalowania niedostatecznie wykorzystywanej przepustowości. Podobnie obowiązkowe cele nie powinny być ukierunkowane na maksymalny popyt, lecz na wystarczająco wysoką jego wielkość, aby uniknąć niedostatecznie wykorzystywanej przepustowości i uwzględnić charakterystykę operacyjną portu. Transport morski stanowi ważne ogniwo spójności i rozwoju gospodarczego wysp i regionów najbardziej oddalonych należących do Unii. Potencjał produkcji mocy elektrycznej na tych wyspach i w regionach najbardziej oddalonych może nie zawsze być wystarczający, aby zaspokoić zapotrzebowanie na energię niezbędną do zasilania energią elektryczną z lądu. W takim przypadku wyspy i regiony najbardziej oddalone powinny być zwolnione z tego wymogu, jeżeli nie zbudowano połączenia elektrycznego z lądem kontynentalnym lub krajami sąsiednimi i do czasu powstania takiego połączenia lub w przypadku występowania wystarczającej lokalnie wytwarzanej mocy ze źródeł czystej energii.</p>

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 10

Motyw 37

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Należy dokonać przeglądu krajowych ram polityki, aby wyraźnie opisać w jaki sposób państwa członkowskie zaspokoją znacznie większe zapotrzebowanie na ogólnodostępną infrastrukturę ładowania i tankowania wyrażoną w obowiązkowych celach. Zmienione ramy powinny również uwzględniać wszystkie rodzaje transportu, w tym te, dla których nie istnieją obowiązkowe cele w zakresie wdrażania.</p>	<p>[...] Należy dokonać przeglądu krajowych ram polityki, aby wyraźnie opisać w jaki sposób państwa członkowskie zaspokoją znacznie większe zapotrzebowanie na ogólnodostępną infrastrukturę ładowania i tankowania wyrażoną w obowiązkowych celach. Przegląd ten powinien opierać się na analizie terytorialnej, określającej zróżnicowane potrzeby różnych podmiotów szczebla niższego niż krajowy, i powinien uwzględniać wiedzę fachową na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz strategię rozwoju infrastruktury tankowania, które zostały już opracowane przez władze lokalne i regionalne. Zmienione ramy powinny również uwzględniać wszystkie rodzaje transportu, w tym te, dla których nie istnieją obowiązkowe cele w zakresie wdrażania.</p>

Uzasadnienie

Określenie krajowych ram polityki na rzecz rozwoju paliw alternatywnych musi opierać się na podejściu faktycznie bazującym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, aby w pełni uwzględnić interesy władz lokalnych i regionalnych oraz ich strategie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, które już istnieją w różnych planach zrównoważonej mobilności miejskiej lub w innych regionalnych strategiach mobilności.

Poprawka 11

Motyw 39

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(39) Komisja powinna ułatwiać państwom członkowskim rozwój i wdrażanie zmienionych krajowych ram polityki za pomocą wymiany informacji i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi.	(39) Komisja powinna ułatwiać państwom członkowskim rozwój i wdrażanie zmienionych krajowych ram polityki za pomocą wymiany informacji i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi.

Uzasadnienie

Wniosek w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych powinien uwzględniać ramy wielopoziomowego sprawowania rządów. Tego rodzaju ramy mogłyby zapewnić koordynację wdrażania w państwach członkowskich i usuwanie ewentualnych braków.

Poprawka 12

Motyw 42

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
[...] państwa członkowskie powinny ustanowić i utrzymywać odpowiednie instrumenty służące do propagowania tworzenia infrastruktury ładowania i tankowania, przeznaczonej również dla flot własnych środków transportowych, w szczególności dla czystych ekologicznie i bezemisyjnych autobusów na szczeblu lokalnym.	[...] państwa członkowskie powinny ustanowić i utrzymywać odpowiednie instrumenty służące do propagowania tworzenia infrastruktury ładowania i tankowania, przeznaczonej również dla flot własnych środków transportowych, w szczególności dla czystych ekologicznie i bezemisyjnych autobusów na szczeblu lokalnym, i umożliwiającej szybkie ładowanie oraz doładowanie nocne, dostępne dla wszystkich operatorów transportu publicznego.

Uzasadnienie

Operatorzy transportu publicznego muszą mieć możliwość tankowania swojej floty, zarówno w przypadku ładowania nocnego, jak i szybkiego ładowania w przypadku transportu na duże odległości. Należy zapewnić publiczny dostęp do tego rodzaju infrastruktury, do czego potrzebne są środki polityczne i zachęty.

Poprawka 13

Dodać nowy motyw po motywie 45

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(45a) <i>Instrukcja obsługi punktów ładowania dla użytkowników powinna być jak najbardziej ujednolicona, poszczególne etapy ustandaryzowane, a samo korzystanie intuicyjne i łatwe do zrozumienia dzięki znakom graficznym; powinien też być możliwy wybór języka. Należy zapewnić kompatybilność z systemami operacyjnymi powszechnie używanych urządzeń elektronicznych (np. smartfonu, tabletu).</i>

Uzasadnienie

Aby korzystanie z punktów ładowania było jak najprostsze i jak najszybsze, sam proces ten powinien być prosty i ustandaryzowany oraz powinien uwzględniać m.in. tych użytkowników, którzy nie znają języka danego kraju.

Poprawka 14

Motyw 47

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(47) Ważne jest, aby wszystkim podmiotom w ekosystemie elektromobilności umożliwić łatwą interakcję za pomocą środków cyfrowych, aby zapewnić najlepszą jakość usług dla użytkownika końcowego. Wymaga to zapewnienia unikalnych identyfikatorów odpowiednich podmiotów w łańcuchu wartości. W tym celu państwa członkowskie powinny wyznaczyć organizację ds. rejestracji identyfikacji, która będzie wydawać niepowtarzalne kody identyfikacyjne w celu identyfikacji przynajmniej operatorów punktów ładowania i dostawców usług w zakresie mobilności i która będzie zarządzać tymi kodami. Organizacja ds. rejestracji identyfikacji powinna: gromadzić informacje na temat kodów identyfikacyjnych w dziedzinie elektromobilności, które znajdują się już w użyciu w danym państwie członkowskim; w stosownych przypadkach wydawać nowe kody identyfikacyjne w dziedzinie elektromobilności operatorom punktów ładowania i dostawcom usług w zakresie mobilności na podstawie wspólnej ogólnounijnej uzgodnionej zasady formatowania kodów identyfikacyjnych w dziedzinie elektromobilności; umożliwiać wymianę i weryfikować niepowtarzalność tych kodów w dziedzinie elektromobilności za pomocą ewentualnego przyszłego wspólnego repozytorium rejestracji na potrzeby identyfikacji. Komisja powinna wydawać wytyczne techniczne dotyczące struktury takiej organizacji na podstawie działania wspierającego program „Gromadzenie danych dotyczących punktów ładowania/tankowania paliw alternatywnych oraz niepowtarzalnych kodów identyfikacyjnych związanych z podmiotami działającymi w dziedzinie elektromobilności” (IDACS).	(47) Ważne jest, aby wszystkim podmiotom w ekosystemie elektromobilności umożliwić łatwą interakcję za pomocą środków cyfrowych, aby zapewnić najlepszą jakość usług dla użytkownika końcowego. Wymaga to zapewnienia unikalnych identyfikatorów odpowiednich podmiotów w łańcuchu wartości. Zakres podmiotów powinien być zdefiniowany jak najszerszej i obejmować w szczególności producentów i dystrybutorów energii. W tym celu państwa członkowskie powinny wyznaczyć organizację ds. rejestracji identyfikacji, która będzie wydawać niepowtarzalne kody identyfikacyjne w celu identyfikacji przynajmniej operatorów punktów ładowania i dostawców usług w zakresie mobilności i która będzie zarządzać tymi kodami. Organizacja ds. rejestracji identyfikacji powinna: gromadzić informacje na temat kodów identyfikacyjnych w dziedzinie elektromobilności, które znajdują się już w użyciu w danym państwie członkowskim; w stosownych przypadkach wydawać nowe kody identyfikacyjne w dziedzinie elektromobilności operatorom punktów ładowania i dostawcom usług w zakresie mobilności na podstawie wspólnej ogólnounijnej uzgodnionej zasady formatowania kodów identyfikacyjnych w dziedzinie elektromobilności; umożliwiać wymianę i weryfikować niepowtarzalność tych kodów w dziedzinie elektromobilności za pomocą ewentualnego przyszłego wspólnego repozytorium rejestracji na potrzeby identyfikacji. Komisja powinna wydawać wytyczne techniczne dotyczące struktury takiej organizacji na podstawie działania wspierającego program „Gromadzenie danych dotyczących punktów ładowania/tankowania paliw alternatywnych oraz niepowtarzalnych kodów identyfikacyjnych związanych z podmiotami działającymi w dziedzinie elektromobilności” (IDACS). Głównym celem powinna być współpraca międzysektorowa w celu uzyskania jak największej synergii.

Uzasadnienie

Należy zadbać o to, by wszystkie zaangażowane podmioty współpracowały i poczuwały się do odpowiedzialności za swój wkład w ogólny proces usług na rzecz klientów i w funkcjonowanie punktów ładowania.

Poprawka 15

Motyw 54

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Do końca 2026 r. Komisja powinna zatem przeprowadzić przegląd niniejszego rozporządzenia, w szczególności pod kątem celów określonych w odniesieniu do punktów ładowania elektrycznego pojazdów ciężkich, a także celów dotyczących infrastruktury paliw alternatywnych dla bezemisyjnych statków wodnych i powietrznych w transporcie wodnym i w lotnictwie.</p>	<p>[...] Komisja powinna ocenić wpływ niniejszego rozporządzenia najpóźniej dwa lata po jego wejściu w życie na podstawie jasno określonych celów, uwzględniając pełny cykl życia emisji z pojazdów dla każdej technologii oraz jego wpływ na emisje CO₂ z transportu drogowego, a także wpływ każdej technologii na konsumentów (całkowity koszt własności). Do końca 2026 r. Komisja powinna również przeprowadzić przegląd niniejszego rozporządzenia, w szczególności pod kątem celów określonych w odniesieniu do punktów ładowania elektrycznego pojazdów ciężkich, a także celów dotyczących infrastruktury paliw alternatywnych dla bezemisyjnych statków wodnych i powietrznych w transporcie wodnym i w lotnictwie.</p>

Uzasadnienie

Ocena rozporządzenia powinna opierać się na konkretnych kryteriach, w związku z czym należy odnieść się do jasno określonych celów.

Poprawka 16

Artykuł 1 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się mechanizm sprawozdawczości na potrzeby rozwoju współpracy i zapewnienia dokładnego śledzenia postępów. Mechanizm ten obejmuje stosowanie usystematyzowanej, przejrzystej metody iteracyjnej z udziałem Komisji i państw członkowskich do celów zakończenia prac nad krajowymi ramami polityki oraz ich późniejszego wdrożenia i powiązanych działań Komisji.</p>	<p>3. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się mechanizm sprawozdawczości na potrzeby rozwoju współpracy i zapewnienia dokładnego śledzenia postępów. Mechanizm ten obejmuje stosowanie usystematyzowanej, przejrzystej i opartej na wielopoziomowym sprawowaniu rządów metody iteracyjnej z udziałem Komisji i państw członkowskich do celów zakończenia prac nad krajowymi ramami polityki, z uwzględnieniem opracowanych już przez władze lokalne i regionalne lokalnych i regionalnych strategii na rzecz rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, oraz późniejszego wdrożenia tych ram i powiązanych działań Komisji.</p>

Uzasadnienie

Określenie krajowych ram polityki na rzecz rozwoju paliw alternatywnych musi opierać się na podejściu faktycznie opartym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, aby w pełni uwzględnić interesy władz lokalnych i regionalnych oraz ich strategie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, które już istnieją w różnych planach zrównoważonej mobilności miejskiej lub w innych regionalnych strategiach dotyczących mobilności.

Poprawka 17

Artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ogólnodostępne stacje ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich były oddawane do użytku w stopniu proporcjonalnym do stopnia upowszechnienia lekkich pojazdów elektrycznych; — oddawane do użytku na ich terytorium ogólnodostępne stacje ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich zapewniały wystarczającą moc wyjściową dla tych pojazdów. <p>W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby na koniec każdego roku począwszy od roku, o którym mowa w art. 24, łącznie zostały spełnione następujące cele dotyczące mocy wyjściowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w odniesieniu do każdego lekkiego pojazdu elektrycznego o napędzie akumulatorowym zarejestrowanego na terytorium danego państwa członkowskiego – zapewnienie całkowitej mocy wyjściowej o wartości co najmniej 1 kW za pomocą ogólnodostępnych stacji ładowania; oraz b) w odniesieniu do każdego lekkiego pojazdu hybrydowego zasilanego prądem sieciowym zarejestrowanego na terytorium danego państwa członkowskiego – zapewnienie całkowitej mocy wyjściowej o wartości co najmniej 0,66 kW za pomocą ogólnodostępnych stacji ładowania. <p>2. [...]</p> <p>3. Sąsiadujące państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku transgranicznych odcinków bazowej i kompleksowej sieci TEN-T nie przekraczano maksymalnych odległości, o których mowa w lit. a) i b).</p>	<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ogólnodostępne stacje ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich były oddawane do użytku w stopniu proporcjonalnym do stopnia upowszechnienia lekkich pojazdów elektrycznych; — oddawane do użytku na ich terytorium, rozmiszczone w geograficznie wyważony sposób, ogólnodostępne stacje ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich zapewniały wystarczającą moc wyjściową dla tych pojazdów. <p>W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby na koniec każdego roku począwszy od roku, o którym mowa w art. 24, łącznie zostały spełnione następujące cele dotyczące mocy wyjściowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w odniesieniu do każdego lekkiego pojazdu elektrycznego o napędzie akumulatorowym zarejestrowanego na terytorium danego państwa członkowskiego – zapewnienie całkowitej mocy wyjściowej o wartości co najmniej 1 kW za pomocą ogólnodostępnych stacji ładowania; oraz b) w odniesieniu do każdego lekkiego pojazdu hybrydowego zasilanego prądem sieciowym zarejestrowanego na terytorium danego państwa członkowskiego – zapewnienie całkowitej mocy wyjściowej o wartości co najmniej 0,66 kW za pomocą ogólnodostępnych stacji ładowania. <p>2. [...]</p> <p>3. Przy budowie i promowaniu infrastruktury ładowania w rozumieniu ust. 2 państwa członkowskie uwzględniają również cele art. 174 TFUE oraz zapewniają dostępność na mniej zaludnionych obszarach.</p> <p>4. Sąsiadujące państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku transgranicznych odcinków bazowej i kompleksowej sieci TEN-T nie przekraczano maksymalnych odległości, o których mowa w lit. a) i b).</p>

Uzasadnienie

Aby promować alternatywne mechanizmy napędowe, niezbędna infrastruktura ładowania musi być również dostępna poza sieciami TEN-T na obszarach, gdzie liczba użytkowników jest niższa ze względu na mniejszą gęstość zaludnienia i gdzie rozwój tej infrastruktury przez inwestycje prywatne jest mniej rentowny.

Poprawka 18

Artykuł 3 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Państwa członkowskie zapewniają minimalny zasięg ogólnodostępnych punktów ładowania przeznaczonych dla pojazdów lekkich w sieci drogowej na swoim terytorium. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:</p> <p>a) wzdłuż sieci bazowej TEN-T ogólnodostępne strefy ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich i spełniające następujące wymogi zostały rozmieszczone w każdym kierunku jazdy tak, aby maksymalna odległość między takimi strefami wynosiła 60 km:</p> <p>i) do dnia 31 grudnia 2025 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 300 kW i będzie zawierać co najmniej jedną stację ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW;</p> <p>(ii) do dnia 31 grudnia 2030 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 600 kW i będzie zawierać co najmniej dwie stacje ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW;</p> <p>b) wzdłuż sieci kompleksowej TEN-T ogólnodostępne strefy ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich i spełniające następujące wymogi zostały rozmieszczone w każdym kierunku jazdy tak, aby maksymalna odległość między takimi strefami wynosiła 60 km:</p> <p>(i) do dnia 31 grudnia 2030 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 300 kW i będzie zawierać co najmniej jedną stację ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW;</p> <p>(ii) do dnia 31 grudnia 2035 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 600 kW i będzie zawierać co najmniej dwie stacje ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW.</p>	<p>2. Państwa członkowskie zapewniają minimalny zasięg ogólnodostępnych punktów ładowania przeznaczonych dla pojazdów lekkich w sieci drogowej na swoim terytorium. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:</p> <p>a) wzdłuż sieci bazowej TEN-T ogólnodostępne strefy ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich i spełniające następujące wymogi zostały rozmieszczone w każdym kierunku jazdy tak, aby maksymalna odległość między takimi strefami wynosiła 60 km:</p> <p>(i) do dnia 31 grudnia 2025 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 500 kW i będzie zawierać co najmniej jedną stację ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 250 kW;</p> <p>(ii) do dnia 31 grudnia 2030 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 900 kW i będzie zawierać co najmniej dwie stacje ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 250 kW;</p> <p>b) wzdłuż sieci kompleksowej TEN-T ogólnodostępne strefy ładowania przeznaczone dla pojazdów lekkich i spełniające następujące wymogi zostały rozmieszczone w każdym kierunku jazdy tak, aby maksymalna odległość między takimi strefami wynosiła 60 km:</p> <p>(i) do dnia 31 grudnia 2030 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 500 kW i będzie zawierać co najmniej jedną stację ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 250 kW;</p> <p>(ii) do dnia 31 grudnia 2035 r. każda strefa ładowania zapewni moc wyjściową na poziomie co najmniej 900 kW i będzie zawierać co najmniej dwie stacje ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 250 kW.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>c) <i>W należyście uzasadnionych przypadkach w regionach o określonych szczególnych cechach, takich jak położenie geograficzne, trudna topografia lub gęstość zaludnienia, i gdy wymóg oparty na odległości jest trudny do uzasadnienia z punktu widzenia kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych, można zainstalować niższą moc wyjściową, jednak każda strefa ładowania musi oferować moc wyjściową wynoszącą co najmniej 300 kW i obejmować co najmniej jedną stację ładowania o mocy wyjściowej wynoszącej co najmniej 150 kW. Państwa członkowskie zgłaszają takie wyłączenia Komisji Europejskiej.</i></p>

Uzasadnienie

W niedawnym badaniu przeprowadzonym przez Parlament Europejski ⁽¹⁾ stwierdzono, że sugerowana moc ładowania punktów ładowania w sieci TEN-T i węzłach miejskich jest zbyt niska. Mogłoby to utrudnić upowszechnianie się pojazdów elektrycznych.

Jeśli chodzi o wyłączenia, są one konieczne, ponieważ podejście do lokalizacji infrastruktury ładowania oparte wyłącznie na odległości nie jest spójne z lokalnymi i regionalnymi potrzebami w zakresie infrastruktury tankowania. Ustalenie tych samych celów uzależnionych od odległości i celów w zakresie obciążenia związanego z ładowaniem w całej Unii nie uwzględni różnic regionalnych (gęstość zaludnienia, położenie geograficzne).

Poprawka 19

Art. 4 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...]</p> <p>d) do dnia 31 grudnia 2025 r. w każdym węźle miejskim zainstalowano ogólnodostępne punkty ładowania przeznaczone dla pojazdów ciężkich zapewniające łączną moc wyjściową na poziomie co najmniej 600 kW dzięki stacjom ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW;</p> <p>e) do dnia 31 grudnia 2030 r. w każdym węźle miejskim zainstalowano ogólnodostępne punkty ładowania przeznaczone dla pojazdów ciężkich zapewniające łączną moc wyjściową na poziomie co najmniej 1 200 kW dzięki stacjom ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 150 kW.</p>	<p>[...]</p> <p>d) do dnia 31 grudnia 2025 r. w każdym węźle miejskim zainstalowano ogólnodostępne punkty ładowania przeznaczone dla pojazdów ciężkich zapewniające łączną moc wyjściową na poziomie co najmniej 900 kW dzięki stacjom ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 300 kW;</p> <p>e) do dnia 31 grudnia 2030 r. w każdym węźle miejskim zainstalowano ogólnodostępne punkty ładowania przeznaczone dla pojazdów ciężkich zapewniające łączną moc wyjściową na poziomie co najmniej 2 000 kW dzięki stacjom ładowania o indywidualnej mocy wyjściowej na poziomie co najmniej 300 kW.</p>

⁽¹⁾ Research for TRAN Committee – Alternative fuel infrastructures for heavy-duty vehicles | Think Tank | European Parliament (europa.eu).

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>f) <i>W należyście uzasadnionych przypadkach w regionach o określonych szczególnych cechach, takich jak położenie geograficzne, trudna topografia lub gęstość zaludnienia, i gdy wymóg oparty na odległości jest trudny do uzasadnienia z punktu widzenia kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych, można zainstalować niższą moc wyjściową, jednak każda strefa ładowania musi oferować łączną moc wyjściową wynoszącą co najmniej 600 kW dla pojazdów ciężkich i indywidualną moc wyjściową na poziomie co najmniej 150 kW. Państwa członkowskie zgłaszają takie wyłączenia Komisji Europejskiej.</i></p>

Uzasadnienie

Takie samo jak w przypadku poprawki 18.

Poprawka 20

Artykuł 6 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby do dnia 31 grudnia 2030 r. na ich terytorium zainstalowano minimalną liczbę ogólnodostępnych stacji tankowania wodoru.</p> <p>W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby do dnia 31 grudnia 2030 r. ogólnodostępne stacje tankowania wodoru o minimalnej przepustowości 2 t/dzień, wyposażone w dystrybutor pod ciśnieniem co najmniej 700 barów rozmieszczono wzdłuż bazowej i kompleksowej sieci TEN-T maksymalnie co 150 km. [...]</p>	<p>1. Państwa członkowskie zapewniają, aby do dnia 31 grudnia 2027 r. na ich terytorium zainstalowano minimalną liczbę ogólnodostępnych stacji tankowania wodoru.</p> <p>W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby do dnia 31 grudnia 2027 r. ogólnodostępne stacje tankowania wodoru o minimalnej przepustowości 4 t/dzień, wyposażone w dystrybutor pod ciśnieniem co najmniej 700 barów rozmieszczono wzdłuż bazowej i kompleksowej sieci TEN-T maksymalnie co 150 km. [...]</p>

Uzasadnienie

W wielu państwach członkowskich i regionach istnieją już projekty dotyczące samochodów ciężarowych napędzanych wodorem. Takie projekty pilnie potrzebują pewności planowania. Należy zatem przewidzieć wcześniejszy horyzont czasowy i większą przepustowość.

Poprawka 21

Artykuł 13 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, by krajowe ramy polityki uwzględniały, w stosownych przypadkach, interesy organów regionalnych i lokalnych, w szczególności gdy chodzi o infrastrukturę ładowania i tankowania paliw na potrzeby transportu publicznego, a także interesy zainteresowanych stron.</p>	<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, by krajowe ramy polityki uwzględniały interesy organów regionalnych i lokalnych, w szczególności gdy chodzi o infrastrukturę ładowania i tankowania paliw na potrzeby transportu publicznego, a także interesy zainteresowanych stron. Krajowe ramy polityki obejmują mechanizm konsultacji ze szczeblem niższym niż krajowy w celu włączenia stałego przepływu informacji zwrotnych od szczebla lokalnego do odpowiednich strategii państw członkowskich na rzecz rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych. Infrastruktura paliw alternatywnych musi być dostępna we wszystkich regionach. W związku z tym, aby zapewnić spójność Unii, należy uwzględnić cele w zakresie rozwoju regionalnej (NUTS 2) infrastruktury paliw alternatywnych.</p>

Uzasadnienie

Chociaż w motywach 16 i 38 zwrócono uwagę na potrzebę wpisania wielopoziomowego podejścia do krajowych ram polityki, nie zostało to bliżej zdefiniowane w odpowiednim artykule, co stanowiłoby straconą okazję do włączenia do krajowych ram polityki mechanizmu konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi, który umożliwiłby uwzględnianie cennych informacji zwrotnych od szczebla regionalnego w odpowiednich strategiach państw członkowskich dotyczących rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i zwiększyłby jej ogólną spójność.

Poprawka 22

Artykuł 13 ust. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>4. W razie konieczności państwa członkowskie współpracują ze sobą, w drodze konsultacji lub wspólnych ram polityki, w celu zapewnienia spójności i koordynacji środków wymaganych do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia. [...]</p>	<p>4. Państwa członkowskie współpracują ze sobą, w drodze konsultacji lub wspólnych ram polityki, w celu zapewnienia spójności i koordynacji ze szczeblem niższym niż krajowy środków wymaganych do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia oraz zgodności tych środków z zasadami pomocniczości oraz wielopoziomowego sprawowania rządów. [...]</p>

Uzasadnienie

Takie samo jak w przypadku poprawki 21.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Sprawiedliwa transformacja

1. Podkreśla, że należy przeprowadzić badania dotyczące skutków i tendencji w zakresie zatrudnienia związanych z przejściem na neutralny dla klimatu przemysł motoryzacyjny oraz te skutki i tendencje opisać. Komisja powinna zatem ocenić terytorialny wpływ omawianego rozporządzenia na przemysł motoryzacyjny, pracowników i regiony.
2. Podkreśla, że przestawienie europejskiego sektora motoryzacyjnego na pojazdy bezemisyjne jest jak dotąd najbardziej kompleksową zmianą strukturalną tej branży, mającą liczne konsekwencje dla pracowników, dostawców i koncernów samochodowych w Europie. Mając na uwadze tę istotną transformację jednej z kluczowych branż europejskich, KR wzywa Komisję Europejską do zainicjowania całościowego i długoterminowego dialogu strategicznego na temat transformacji sektora motoryzacyjnego w UE z wszystkimi zainteresowanymi stronami (producentami, dostawcami części i komponentów, związkami zawodowymi, środowiskiem akademickim, stowarzyszeniami ekologicznymi, organizacjami pozarządowymi, społeczeństwem obywatelskim, regionami i miastami itp.) w celu politycznego monitorowania, analizowania i wspierania zmian strukturalnych w tym sektorze. Popiera istniejące formy współpracy na szczeblu UE, angażujące władze regionalne i lokalne, takie jak Sojusz na rzecz Umiejętności w Branży Motoryzacyjnej, skupiający się na przekwalifikowaniu i podnoszeniu kwalifikacji pracowników sektora motoryzacyjnego, rozwijaniu systemów informacji i wspieraniu dialogu między wszystkimi odpowiednimi partnerami i zainteresowanymi stronami w tym sektorze.
3. Popiera opracowanie konkretnych planów dotyczących przekwalifikowywania i podnoszenie kwalifikacji, szkolenia i relokacji pracowników w unijnym sektorze motoryzacyjnym, w szczególności w regionach najbardziej dotkniętych transformacją.
4. Popiera udostępnienie środków publicznych na program sprawiedliwej transformacji dla ekosystemu motoryzacyjnego. Wzorem dla niego powinna być obecna platforma sprawiedliwej transformacji. Finansowanie planów regionalnych za pośrednictwem mechanizmu sprawiedliwej transformacji, w tym specjalnego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, przynosi dziś korzyści milionom pracowników w wysokoemisyjnych sektorach przemysłowych, takich jak górnictwo węgla.
5. Wzywa Komisję do ustanowienia „europejskiego mechanizmu sprawiedliwej transformacji sektora motoryzacyjnego i regionów o rozwiniętym przemyśle motoryzacyjnym”, który powinien opierać się na funduszach europejskich, i do zadbania o to, by był on odpowiedzią na wyzwania pojawiające się w regionach najbardziej dotkniętych transformacją i dotarł do wszystkich MSP w łańcuchu dostaw z myślą o dostosowaniu się do zmian w łańcuchu wartości w sektorze motoryzacyjnym.
6. Taki mechanizm sprawiedliwej transformacji powinien opierać się na następujących zasadach:
 - a) Odpowiednie zasoby

b) Wsparcie polityczne i wymiana najlepszych praktyk

c) Planowanie transformacji i dialog społeczny

Środki przydzielone w ramach mechanizmu muszą być kierowane bezpośrednio do dotkniętej kryzysem siły roboczej i w przejrzysty sposób rozdzielane za pośrednictwem regionów i miast w ścisłej współpracy z organami publicznymi posiadającymi kompetencje w zakresie szkoleń i uczenia się przez całe życie. Nie powinny służyć ratowaniu przedsiębiorstw motoryzacyjnych, lecz powinny być publiczną inwestycją w podnoszenie kwalifikacji, dywersyfikację i kształcenie siły roboczej.

7. Popiera inicjatywę sojuszu regionów na rzecz sprawiedliwej transformacji europejskiego przemysłu motoryzacyjnego i branży części samochodowych. Regiony te, w których silnie rozwinięty jest sektor motoryzacyjny, chcą aktywnie zadbać o to, by żaden region nie pozostał w tyle i by nowy, zrównoważony i zasilany paliwem alternatywnym system mobilności był przystępny cenowo i dostępny dla wszystkich obywateli we wszystkich regionach. KR w pełni popiera wniosek sojuszu w sprawie mechanizmu sprawiedliwej transformacji dla regionów zależnych od przemysłu motoryzacyjnego, tak by mogły zmierzyć się ze zmianami w tym sektorze.

8. Podkreśla, że inwestycje w kształcenie zawodowe i w kształcenie w zakresie zaawansowanych technologii niezbędne w odniesieniu do nowych umiejętności w zakresie elektromobilności powinny być udostępniane na szczeblach lokalnych i regionalnych.

9. Popiera utrzymanie nowych operacji w zakresie alternatywnej mobilności tego samego przedsiębiorstwa motoryzacyjnego na tym samym terytorium i priorytetowe traktowaniu istniejących zakładów.

Infrastruktura paliw alternatywnych

10. Uważa, że uruchomienie infrastruktury ładowania i tankowania dla alternatywnych mechanizmów napędowych w połączeniu z nowymi normami emisji CO₂, zwłaszcza z upowszechnieniem elektromobilności, jest kluczowym warunkiem osiągnięcia celów klimatycznych na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym. Jednak zobowiązania przewidziane dotychczas przez UE, jeśli chodzi o zapotrzebowanie na infrastrukturę ładowania i tankowania, nie są jak dotąd wystarczające, by sprostać temu zadaniu.

11. Z zadowoleniem przyjmuje to, że przekształcając dyrektywę w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych w odnośne rozporządzenie, Komisja po raz pierwszy proponuje obowiązkowe ogólnounijne, jednolite i przede wszystkim międzymodalne minimalne wymogi dotyczące tej infrastruktury w państwach członkowskich.

12. Popiera pełną dekarbonizację sektora transportu drogowego do 2050 r.

13. Podkreśla, że aby móc osiągnąć cel, jakim jest dopuszczanie od 2035 r. do ruchu w UE tylko pojazdów bezemisyjnych, producenci muszą być zasadniczo otwarci na różne rodzaje napędu i rozwiązania techniczne.

14. Zgodnie z zasadą neutralności technologicznej Komisja musi zapewnić konkurencję w zakresie technologii, a także alternatywne rozwiązania dla obszarów wiejskich i oddalonych, takie jak zaawansowane biopaliwa (zob. kryteria zrównoważonego rozwoju dotyczące biopaliw w załączniku IX do dyrektywy w sprawie energii odnawialnej).

15. Wzywa do oceny biopaliw pod kątem intensywności emisji gazów cieplarnianych⁽²⁾; w ocenie tej należy uwzględnić cały cykl życia biopaliw oraz wpływ na zmiany użytkowania gruntów, czynniki odnoszące się do pośredniej zmiany użytkowania gruntów, różnorodność biologiczną oraz bezpieczeństwo żywnościowe.

16. Szczególną uwagę należy zwrócić na:

- publiczne punkty ładowania na obszarach miejskich, na których coraz większa liczba pojazdów elektrycznych nie będzie miała dostępu do prywatnych miejsc parkingowych,
- publiczne punkty ładowania na obszarach oddalonych i wiejskich.

17. Wzywa do promowania znajdującego się w dynamicznej fazie rozwoju wykorzystania wodoru w transporcie drogowym oraz do stworzenia niezbędnych warunków dla wystarczająco kompleksowej sieci punktów tankowania wodoru, gdy tylko dostępne będą potrzebne rozwiązania techniczne i znany będzie popyt. Lata 2027 i 2035 mogą naturalnie stać się celami pośrednimi planu działania zawierającego odpowiednie środki. Środki te obejmują również opracowanie niezbędnych przepisów i decyzji. Jeżeli jednak z powodu szczególnych cech regionu (np. położenia geograficznego lub gęstości zaludnienia) nie sposób w kontekście ogólnych korzyści społeczno-gospodarczych uzasadnić określonych wymogów, należy w odpowiednio umotywowanych przypadkach umożliwić przyznawanie odstępstw.

⁽²⁾ *The land use change impact of biofuels consumed in the EU. Quantification of area and greenhouse gas impacts* https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf.

18. Podkreśla potrzebę istnienia specjalnej infrastruktury dla pojazdów ciężkich, w szczególności transportu publicznego.
19. Niezbędny jest łatwy dostęp do inteligentnego i szybkiego ładowania, a także informacje na temat dostępności stacji ładowania, rozwiązań płatniczych, opłat za ładowanie (przejrzystość cen) itp.
20. Apeluje, by przy ukierunkowywaniu inwestycji w alternatywne systemy napędu drogowego priorytetowo traktować środki służące przeniesieniu transportu towarowego na kolejowy.

Uwagi ogólne

21. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar zajęcia się normami emisji z pojazdów z myślą o osiągnięciu celu dotyczącego neutralności emisyjnej. Samochody osobowe i dostawcze mają – w wartościach bezwzględnych – największy udział w emisjach CO₂ w transporcie, a średnie emisje z samochodów z silnikami spalinowymi rosną.
22. Podkreśla problem rynków samochodów używanych zanieczyszczających środowisko w państwach członkowskich Europy Środkowo-Wschodniej, przenoszących toksyczne zanieczyszczenia i problemy związane z ucieczką emisji do mniej rozwiniętych regionów. Osłabia to spójność UE i jest sprzeczne z podstawową wartością mówiącą, że wszyscy obywatele UE mają równe prawo do czystego powietrza. Komisja powinna zatem zadbać o ograniczenie przepływu starych pojazdów zanieczyszczających środowisko w sposób zapewniający ochronę środowiska i zdrowia publicznego oraz zgodny z zasadami jednolitego rynku.
23. Proponuje takie opracowanie nowej normy Euro7/VII, by była dostosowana do istniejących już możliwości technicznych w zakresie zmniejszenia zanieczyszczenia. Zasadniczo wymogi normy Euro 7/VII nie powinny podważać niezbędnych wysokich kosztów innowacji ponoszonych przez sektor z związku z pracami nad nowymi rodzajami napędu, które mają przyczynić się do osiągnięcia celów klimatycznych.
24. Z uwagi na potencjalny wpływ omawianego rozporządzenia na władze lokalne i regionalne KR podkreśla, jak ważne jest, by współpracodawcy informowali go o wszelkich zmianach w pierwotnym wniosku wprowadzanych na każdym etapie procedury ustawodawczej, w tym w trakcie negocjacji trójstronnych, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy, co pozwoli KR-owi na właściwe skorzystanie z jego prerogatyw traktatowych (art. 91 TFUE).
25. Uważa, że oba projekty rozporządzeń są zgodne z wymogami zasad proporcjonalności i pomocniczości. Wartość dodana działań UE w omawianej dziedzinie oraz stosowność wybranych przez Komisję podstaw prawnych są jasne i spójne. Ubolewa jednak nad tym, że wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (COM(2021) 559) nie zawiera tabeli oceny zgodności z zasadą pomocniczości – w przeciwieństwie do innych wniosków przedstawionych w pakiecie „Gotowi na 55”. Odnotowuje, że w wyznaczonym terminie, który upłynął 8 listopada 2021 r., dwa parlamenty narodowe wydały uzasadnioną opinię w sprawie nieprzestrzegania zasady pomocniczości.

Bruksela, dnia 26 stycznia 2022 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL